PARTEA I
Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

403 D E C R E T
pentru promulgarea Legii privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 160 din 30 iulie 2026 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Maia SANDU**

Nr. 729-X. Chișinău, 14 august 2026.

404 L E G E
privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor

UE

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 119 din 4 mai 2016, CELEX: 32016L0680.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic cu privire la protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente, în scopul:

a) prevenirii infracțiunilor, inclusiv al prevenirii și protejării împotriva amenințărilor la ordinea și securitatea publică;

b) depistării ori investigării infracțiunilor sau al desfășurării urmăririi penale;

c) judecării cauzelor penale;

d) executării pedepselor penale sau a măsurilor de siguranță.

(2) Prezenta lege are drept scop asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice și, în special, a dreptului la viața intimă, familială și privată, în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal în scopurile prevăzute la alin. (1).

Articolul 2. Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică prelucrării datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1).

(2) Prezenta lege se aplică prelucrării datelor cu caracter personal, efectuată, integral sau parțial, prin mijloace automatizate, precum și prelucrării prin alte mijloace decât cele automatizate a datelor cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem de evidență a datelor sau care urmează să facă parte dintr-un sistem de evidență a datelor.

(3) Prezenta lege nu se aplică prelucrării datelor cu caracter personal atribuite la secret de stat, care se efectuează în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și în măsura în care este necesar și proporțional pentru protecția securității și apărării naționale.

Articolul 3. Noțiuni

(1) Noțiunile din prezenta lege se utilizează în sensul în care sunt definite în conformitate cu art. 4 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

(2) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

1. *autoritate competentă*:

a) orice autoritate publică competentă în materie de prevenire, depistare, investigare sau urmărire penală a infracțiunilor, de judecare a cauzelor penale, de executare a pedepselor penale sau a măsurilor de siguranță, inclusiv în materie de prevenire și protejare împotriva amenințărilor la ordinea și securitatea publică; sau

b) orice altă entitate împuternicită de lege să exercite competențe publice în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor, al judecării cauzelor penale, al executării pedepselor penale sau a măsurilor de siguranță, inclusiv al prevenirii și protejării împotriva amenințărilor la ordinea și securitatea publică;

2. *operator* – autoritate competentă care, singură sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal. În cazul în care scopurile și mijloacele de prelucrare sunt stabilite de actele normative, operatorul sau criteriile specifice pentru desemnarea acestuia sunt prevăzute de actele normative respective.

Capitolul II
PRINCIPII

Articolul 4. Principiile prelucrării

(1) Datele cu caracter personal sunt:

a) prelucrate în mod legal și echitabil;

b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și nu sunt prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri;

c) adecvate, relevante și neexcesive în raport cu scopurile în care sunt prelucrate;

d) exacte și, dacă este necesar, actualizate. Trebuie să se ia toate măsurile rezonabile pentru a se asigura că datele cu caracter personal inexacte, având în vedere scopurile pentru care sunt prelucrate, sunt șterse sau rectificate fără întârziere;

e) păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă ce nu depășește perioada necesară pentru îndeplinirea scopurilor în care sunt prelucrate datele respective;

f) prelucrate într-un mod care să asigure securitatea adecvată a datelor cu caracter personal, inclusiv protecția împotriva prelucrării neautorizate sau ilegale și împotriva pierderii, distrugerii sau deteriorării accidentale, prin luarea de măsuri tehnice sau organizatorice corespunzătoare.

(2) Prelucrarea de către același operator sau de către un alt operator în oricare dintre scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1), altele decât cele pentru care datele cu caracter personal au fost colectate, este permisă în măsura în care:

a) operatorul este autorizat să prelucreze astfel de date cu caracter personal în scopul respectiv, în conformitate cu actele normative; și

b) prelucrarea este necesară și proporțională în raport cu scopul respectiv, în conformitate cu actele normative.

(3) Prelucrarea de către același operator sau de către un alt operator în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1) poate include prelucrarea în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică sau istorică ori în scopuri statistice, cu condiția unor garanții adecvate pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate.

(4) Operatorul este responsabil de respectarea alin. (1)–(3) și trebuie să poată demonstra această respectare.

Articolul 5. Legalitatea prelucrării

(1) Prelucrarea este legală numai dacă este necesară pentru exercitarea de către o autoritate competentă a unei atribuții stabilite de actele normative, în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1).

(2) Actele normative care reglementează prelucrarea trebuie să prevadă obiectivele prelucrării, datele cu caracter personal ce urmează să fie prelucrate și scopurile prelucrării.

Articolul 6. Prelucrarea în alte scopuri decât cele prevăzute la art. 1 alin. (1)

(1) Datele cu caracter personal colectate de autoritățile competente în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1) nu se prelucrează în alte scopuri decât acestea, cu excepția cazului în care o astfel de prelucrare este autorizată de actele normative. Dacă datele cu caracter personal se prelucrează în alte scopuri, în acest caz se aplică Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

(2) În cazul în care autoritățile competente sunt împuternicite prin actele normative să îndeplinească alte atribuții decât cele aferente scopurilor prevăzute la art. 1 alin. (1), pentru prelucrarea în astfel de scopuri se aplică Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv pentru prelucrarea în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică sau istorică ori în scopuri statistice.

(3) În cazul în care actele normative prevăd condiții specifice de prelucrare a datelor cu caracter personal, autoritatea competentă care transmite datele respective informează destinatarul cu privire la aceste condiții și la obligația de a le respecta.

Articolul 7. Prelucrarea categoriilor speciale de date cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal care dezvăluie originea rasială sau etnică, opiniile politice, confesiunea religioasă sau convingerile filozofice, apartenența la sindicate, precum și prelucrarea datelor genetice, a datelor biometrice pentru identificarea unică a unei persoane fizice, a datelor privind sănătatea sau a datelor privind viața sexuală ori orientarea sexuală a unei persoane fizice se permit numai atunci când sunt strict necesare și sub rezerva unor garanții adecvate pentru drepturile și libertățile persoanei vizate, în cazul în care:

a) prelucrarea este strict necesară pentru exercitarea de către o autoritate competentă a unei atribuții stabilite de actele normative, în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1);

b) prelucrarea este necesară pentru protejarea intereselor vitale ale persoanei vizate sau ale unei alte persoane fizice; sau

c) prelucrarea se referă la date cu caracter personal care sunt făcute publice în mod manifest de către persoana vizată.

Articolul 8. Termene pentru stocare și revizuire

(1) Datele cu caracter personal se stochează numai atâta timp cât sunt necesare pentru îndeplinirea scopurilor prevăzute la art. 1 alin. (1).

(2) În cazul în care actele normative nu prevăd termene pentru stocarea datelor cu caracter personal, operatorul stabilește un termen specific și adecvat pentru:

a) ștergerea datelor cu caracter personal; sau

b) revizuirea periodică a necesității de stocare a datelor cu caracter personal.

Articolul 9. Distincția între diferite categorii de persoane vizate

Operatorul, după caz și pe cât este posibil, face distincție clară între datele cu caracter personal ale diferitelor categorii de persoane vizate, cum ar fi:

a) persoane în privința cărora există bănuieli rezonabile că au săvârșit ori că urmează să săvârșească o infracțiune;

b) persoane condamnate pentru săvârșirea unei infracțiuni;

c) victime ale unei infracțiuni sau persoane în privința cărora, în baza anumitor fapte, există motive să se creadă că ar putea fi victime ale unei infracțiuni; și

d) alte persoane care au legătură cu o infracțiune, precum persoane care ar putea fi citate pentru a face declarații în cadrul unui proces penal, persoane care pot oferi informații cu privire la infracțiuni sau persoane care sunt în legătură ori asociate cu persoanele menționate la lit. a) și b).

Articolul 10. Distincția între datele cu caracter personal și verificarea calității datelor cu caracter personal

(1) Operatorul face distincție, pe cât este posibil, între datele cu caracter personal bazate pe fapte și datele cu caracter personal bazate pe evaluări personale.

(2) Autoritățile competente iau toate măsurile rezonabile pentru a se asigura că datele cu caracter personal inexacte, incomplete sau care nu mai sunt actuale nu se transmit sau nu se pun la dispoziție. În acest scop, autoritățile competente verifică, în măsura în care este posibil, calitatea datelor cu caracter personal înainte ca acestea să fie transmise sau puse la dispoziție.

(3) În măsura în care este posibil, în cadrul tuturor transmiterilor de date cu caracter personal, se adaugă informații necesare care permit autorității competente destinatare să evalueze gradul de exactitate, caracterul integral, precum și gradul de fiabilitate și de actualitate al datelor cu caracter personal.

(4) În cazul în care se constată transmiterea unor date cu caracter personal incorecte sau transmiterea unor date cu caracter personal în mod ilegal, acest lucru se comunică imediat destinatarului. În acest caz, datele cu caracter personal se rectifică sau se șterg ori prelucrarea lor se restricționează în conformitate cu art. 15.

Articolul 11. Procesul decizional individual automatizat

(1) O decizie întemeiată exclusiv pe prelucrarea automată, inclusiv pe crearea de profiluri, care produce un efect juridic negativ pentru persoana vizată sau care o afectează în mod semnificativ se interzice, cu excepția cazului în care este autorizată de actele normative ce prevăd garanții adecvate pentru drepturile și libertățile persoanei vizate, cel puțin dreptul de a obține intervenția umană din partea operatorului.

(2) Decizia menționată la alin. (1) nu poate să se

întemeieze pe categoriile speciale de date cu caracter personal prevăzute la art. 7, cu excepția cazului în care au fost instituite măsuri corespunzătoare pentru protejarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei vizate.

(3) Se interzice crearea de profiluri care are drept rezultat discriminarea persoanelor fizice pe baza categoriilor speciale de date cu caracter personal prevăzute la art. 7.

Capitolul III
DREPTURILE PERSOANEI VIZATE

Articolul 12. Dispoziții generale privind comunicarea și modalitățile de exercitare a drepturilor persoanei vizate

(1) Operatorul ia măsuri rezonabile pentru a oferi persoanei vizate orice informații menționate la art. 13 și transmite acesteia orice comunicare în legătură cu prevederile art. 11, 14–16 și 29 referitoare la prelucrare, într-o formă concisă, inteligibilă și ușor accesibilă, utilizând un limbaj clar și simplu. Informațiile se transmit prin orice mijloace adecvate, inclusiv prin mijloace electronice. Ca regulă generală, operatorul transmite informațiile în același format în care a fost primită cererea.

(2) Operatorul facilitează exercitarea drepturilor persoanei vizate în temeiul art. 11 și 14–16.

(3) Operatorul informează în scris persoana vizată cu privire la modul în care a dat curs cererii acesteia, fără întârzieri nejustificate, dar în cel mult o lună de la primirea cererii. Această perioadă poate fi prelungită cu două luni atunci când este necesar, ținându-se cont de complexitatea și numărul cererilor. Operatorul informează persoana vizată cu privire la orice astfel de prelungire, în termen de o lună de la primirea cererii, prezentând și motivele întârzierii.

(4) Punerea la dispoziție a informațiilor în conformitate cu art. 13, precum și orice comunicare transmisă și măsură luată în temeiul art. 11, 14–16 și 29 se oferă gratuit. În cazul în care cererile din partea unei persoane vizate sunt în mod vădit nefondate sau excesive, în special din cauza caracterului lor repetitiv, operatorul poate:

a) să perceapă o taxă rezonabilă ținând cont de costurile administrative pentru transmiterea informațiilor sau a comunicărilor ori pentru luarea măsurilor solicitate; sau

b) să refuze examinarea cererii.

Operatorului îi revine sarcina de a demonstra caracterul vădit nefondat sau excesiv al cererii.

(5) În cazul în care operatorul are îndoieli întemeiate cu privire la identitatea persoanei fizice care înaintează cererea menționată la art. 14 sau 15, operatorul poate solicita furnizarea de informații suplimentare necesare pentru a confirma identitatea persoanei vizate.

Articolul 13. Informații care se pun la dispoziția persoanei vizate sau se comunică acesteia

(1) Operatorul pune la dispoziție, într-un mod accesibil publicului, în special prin publicare pe site-urile web oficiale, următoarele informații generale:

a) denumirea și datele de contact ale operatorului;

b) datele de contact ale responsabilului cu protecția datelor, după caz;

c) scopurile în care sunt prelucrate datele cu caracter personal;

d) dreptul de a depune o plângere la Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (denumit în continuare *Centru*) și datele de contact ale Centrului;

e) dreptul de a solicita operatorului accesul la datele cu caracter personal referitoare la persoana vizată, rectificarea sau ștergerea acestor date ori restricționarea prelucrării lor.

(2) În anumite cazuri, pentru a permite persoanei vizate exercitarea drepturilor sale, operatorul îi comunică direct următoarele informații suplimentare:

a) temeiul juridic al prelucrării;

b) perioada de stocare a datelor cu caracter personal sau, în cazul în care nu este posibil, criteriile utilizate pentru a stabili perioada respectivă;

c) după caz, categoriile de destinatari ai datelor cu caracter personal, inclusiv din alte state sau organizații internaționale;

d) în cazul în care este necesar, alte informații, în special atunci când datele cu caracter personal sunt colectate fără știrea persoanei vizate.

(3) Operatorul poate amâna, restricționa sau omite furnizarea informațiilor prevăzute la alin. (2) în măsura în care și atâta timp cât, ținând cont de drepturile fundamentale și interesele legitime ale persoanei vizate, o astfel de măsură este necesară și proporțională pentru:

a) evitarea obstrucționării cercetărilor, anchetelor ori procedurilor oficiale sau juridice;

b) a nu prejudicia activitățile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)–d);

c) protejarea ordinii și securității publice;

d) protejarea securității naționale;

e) protejarea drepturilor și libertăților altor persoane.

Articolul 14. Dreptul de acces al persoanei vizate

(1) Persoana vizată are dreptul să obțină din partea operatorului o confirmare cu privire la faptul dacă se prelucrează sau nu date cu caracter personal care o privesc și, în caz afirmativ, să obțină acces la datele respective și la următoarele informații:

a) scopurile și temeiul juridic al prelucrării;

b) categoriile de date cu caracter personal vizate;

c) destinatarii sau categoriile de destinatari cărora le-au fost divulgate datele cu caracter personal, în special destinatarii din alte state sau organizații internaționale;

d) perioada pentru care se preconizează stocarea datelor cu caracter personal sau, dacă nu este posibil, criteriile utilizate pentru a determina această perioadă;

e) dreptul de a solicita operatorului rectificarea sau ștergerea datelor cu caracter personal ori restricționarea prelucrării datelor cu caracter personal referitoare la persoana vizată;

f) dreptul de a depune o plângere la Centru și datele de contact ale Centrului;

g) comunicarea datelor cu caracter personal care sunt în curs de prelucrare și a oricărei informații disponibile cu privire la originea datelor.

(2) Operatorul poate limita, integral sau parțial, dreptul de acces al persoanei vizate în măsura în care și atâta timp cât, ținând cont de drepturile fundamentale și interesele legitime ale persoanei vizate, o astfel de limitare este necesară și proporțională pentru:

a) evitarea obstrucționării cercetărilor, anchetelor ori procedurilor oficiale sau juridice;

b) a nu prejudicia activitățile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)–d);

c) protejarea ordinii și securității publice;

d) protejarea securității naționale;

e) protejarea drepturilor și libertăților altor persoane.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), operatorul informează în scris persoana vizată, în termenul stabilit la art. 12 alin. (3), cu privire la refuzarea sau limitarea accesului și motivele refuzului sau ale limitării. Astfel de informații pot fi omise atunci când furnizarea lor contravine unuia dintre scopurile prevăzute la alin. (2). Operatorul informează persoana vizată cu privire la posibilitatea de a depune o plângere la Centru sau de a înainta o acțiune în contencios administrativ.

(4) Operatorul ține evidența deciziilor luate în temeiul alin. (2), precum și documentează motivele de fapt sau de drept pe care se întemeiază decizia. Informațiile respective se pun la dispoziția Centrului la cererea acestuia.

(5) Anual, până la sfârșitul lunii ianuarie, operatorul prezintă Centrului date statistice privind numărul limitărilor aplicate în temeiul alin. (2).

Articolul 15. Dreptul la rectificarea sau ștergerea datelor cu caracter personal și la restricționarea prelucrării

(1) Persoana vizată are dreptul de a obține din partea operatorului rectificarea, fără întârzieri nejustificate, a datelor cu caracter personal inexacte care o privesc. Ținând cont de scopurile prelucrării, persoana vizată are dreptul de a obține completarea datelor cu caracter personal incomplete, inclusiv prin furnizarea unei declarații suplimentare.

(2) Operatorul are obligația de a șterge datele cu caracter personal fără întârzieri nejustificate, iar persoana vizată are dreptul de a obține din partea operatorului ștergerea datelor cu caracter personal care o privesc, fără întârzieri nejustificate, în cazul în care:

a) prelucrarea încalcă prevederile art. 4, 5 sau 7; sau

b) datele cu caracter personal trebuie șterse pentru îndeplinirea unei obligații legale ce îi revine operatorului.

(3) În loc de ștergere, operatorul restricționează prelucrarea în cazul în care:

a) exactitatea datelor cu caracter personal este contestată de persoana vizată, iar exactitatea sau inexactitatea datelor respective nu poate fi stabilită; sau

b) datele cu caracter personal trebuie să fie păstrate ca mijloace de probă.

În cazul în care prelucrarea este restricționată în conformitate cu lit. a), operatorul informează în acest sens persoana vizată înainte de ridicarea restricțiilor de prelucrare.

(4) Operatorul informează în scris persoana vizată cu privire la orice refuz de rectificare sau de ștergere a datelor cu caracter personal ori de restricționare a prelucrării, precum și cu privire la motivele refuzului. Operatorul poate omite, integral sau parțial, furnizarea unor astfel de informații în cazul în care, ținând cont de drepturile fundamentale și interesele legitime ale persoanei vizate, o astfel de măsură este necesară și proporțională pentru:

a) evitarea obstrucționării cercetărilor, anchetelor ori procedurilor oficiale sau juridice;

b) a nu prejudicia activitățile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)–d);

c) protejarea ordinii și securității publice;

d) protejarea securității naționale;

e) protejarea drepturilor și libertăților altor persoane.

(5) Operatorul informează persoana vizată cu privire la posibilitatea de a depune o plângere la Centru sau de a înainta o acțiune în contencios administrativ.

(6) Operatorul comunică despre rectificarea datelor cu caracter personal inexacte autorității competente de la care provin aceste date inexacte.

(7) În cazul în care datele cu caracter personal au fost rectificate sau șterse ori a fost restricționată prelucrarea lor în temeiul alin. (1)–(3), operatorul notifică destinatarii în acest sens și îi informează că ei trebuie să rectifice sau să șteargă datele cu caracter personal ori să restricționeze prelucrarea datelor aflate în responsabilitatea lor.

Articolul 16. Exercitarea drepturilor de către persoana vizată prin intermediul Centrului

(1) În cazurile prevăzute la art. 13 alin. (3), art. 14 alin. (2)–(4) și art. 15 alin. (4), drepturile persoanei vizate pot fi exercitate și prin intermediul Centrului.

(2) Operatorul informează persoana vizată cu privire la posibilitatea de a-și exercita drepturile prin intermediul Centrului.

(3) În cazurile menționate la alin. (1), Centrul informează persoana vizată cel puțin cu privire la faptul că a realizat toate verificările necesare sau o analiză, precum și despre dreptul persoanei vizate de a înainta o acțiune în contencios administrativ.

Capitolul IV
OPERATORUL ȘI PERSOANA ÎMPUTERNICITĂ DE OPERATOR
Secțiunea 1
Obligații generale

Articolul 17. Obligațiile operatorului

(1) Ținând cont de natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării, precum și de riscurile cu grade diferite de probabilitate și gravitate pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, operatorul pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a garanta și a fi în măsură să demonstreze că prelucrarea se efectuează în conformitate cu prezenta lege. Respectivele măsuri se revizuiesc și se actualizează dacă este necesar.

(2) Atunci când sunt proporționale în raport cu operațiunile de prelucrare, măsurile prevăzute la alin. (1) includ punerea în aplicare de către operator a unor politici adecvate de protecție a datelor.

Articolul 18. Asigurarea protecției datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit

(1) Având în vedere stadiul actual al tehnologiei, costurile implementării și natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării, precum și riscurile cu grade diferite de probabilitate și de gravitate pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice pe care le prezintă prelucrarea, operatorul, atât în momentul stabilirii mijloacelor de prelucrare, cât și în cel al prelucrării în sine, pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate, cum ar fi pseudonimizarea, care sunt destinate să pună în aplicare în mod eficient principiile de protecție a datelor, cum ar fi reducerea la minim a datelor, și să integreze garanțiile necesare în cadrul prelucrării pentru a îndeplini cerințele prezentei legi și a proteja drepturile persoanelor vizate.

(2) Operatorul pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate prin care să asigure că, în mod implicit, sunt prelucrate numai date cu caracter personal ce sunt necesare pentru fiecare scop specific al prelucrării. Obligația respectivă se aplică volumului de date cu caracter personal colectate, gradului de prelucrare a acestora, perioadei de stocare și accesibilității lor. Măsurile respective trebuie să asigure că, în mod implicit, datele cu caracter personal nu sunt accesibile, fără intervenția persoanei fizice, unui număr nelimitat de persoane fizice.

Articolul 19. Operatorii asociați

(1) În cazul în care doi sau mai mulți operatori stabilesc în comun scopurile și mijloacele de prelucrare, aceștia sunt operatori asociați. Ei stabilesc într-un mod transparent responsabilitățile care le revin în vederea respectării prezentei legi, în special în ceea ce privește exercitarea drepturilor persoanelor vizate și îndatoririle fiecăruia de furnizare a informațiilor prevăzute la art. 13, prin intermediul unui acord între ei, cu excepția cazului și în măsura în care responsabilitățile operatorilor sunt stabilite de actele normative.

(2) Acordul prevăzut la alin. (1) trebuie să stabilească care dintre operatorii asociați este punctul de contact pentru persoanele vizate.

Articolul 20. Persoana împuternicită de operator

(1) În cazul în care prelucrarea urmează să fie realizată în numele unui operator, acesta recurge doar la persoane împuternicite care să ofere garanții suficiente pentru punerea în aplicare a unor măsuri tehnice și organizatorice adecvate, astfel încât prelucrarea să respecte cerințele prevăzute de prezenta lege și să asigure protecția drepturilor persoanei vizate.

(2) Persoana împuternicită de operator nu recrutează o altă persoană împuternicită fără a primi în prealabil

o autorizație scrisă, specifică sau generală, din partea operatorului. În cazul unei autorizații scrise generale, persoana împuternicită de operator informează operatorul cu privire la orice modificări preconizate privind adăugarea sau înlocuirea altor persoane împuternicite, oferind astfel operatorului posibilitatea de a formula obiecții față de aceste modificări.

(3) Prelucrarea de către o persoană împuternicită de un operator este reglementată printr-un contract sau un alt act juridic în temeiul legislației, care are caracter obligatoriu pentru persoana împuternicită de operator în raport cu operatorul și care stabilește obiectul, durata, natura și scopul prelucrării, tipul de date cu caracter personal și categoriile de persoane vizate, precum și obligațiile și drepturile operatorului. Respectivul contract sau act juridic prevede, în special, că persoana împuternicită de operator:

a) acționează numai în baza instrucțiunilor operatorului;

b) asigură faptul că persoanele autorizate să prelucreze date cu caracter personal s-au angajat să respecte confidențialitatea sau au o obligație legală de confidențialitate corespunzătoare;

c) asistă operatorul prin orice mijloace adecvate pentru a asigura respectarea prevederilor privind drepturile persoanei vizate;

d) la alegerea operatorului, șterge sau returnează operatorului toate datele cu caracter personal după încetarea furnizării serviciilor de prelucrare a datelor și elimină copiile existente, cu excepția cazului în care actele normative impun stocarea datelor cu caracter personal;

e) pune la dispoziția operatorului toate informațiile necesare pentru a demonstra respectarea prevederilor prezentului articol;

f) respectă condițiile prevăzute la alin. (2) și prevederile prezentului alineat pentru recrutarea unei alte persoane împuternicite de operator.

(4) Contractul sau un alt act juridic menționat la alin. (3) se întocmește în scris și poate fi pus la dispoziție în format electronic.

(5) În cazul în care o persoană împuternicită de operator stabilește cu încălcarea prezentei legi scopurile și mijloacele de prelucrare, persoana împuternicită se consideră ca fiind operator în ceea ce privește prelucrarea respectivă.

Articolul 21. Desfășurarea activității de prelucrare sub autoritatea operatorului sau a persoanei împuternicite de operator

Persoana împuternicită de operator și orice persoană care acționează sub autoritatea operatorului sau a persoanei împuternicite de operator care are acces la date cu caracter personal nu le prelucrează decât în baza instrucțiunilor operatorului, cu excepția cazului în care actele normative impun prelucrarea datelor.

Articolul 22. Evidențele activităților de prelucrare

(1) Operatorul menține o evidență a tuturor categoriilor de activități de prelucrare aflate în responsabilitatea sa. Respectiva evidență cuprinde următoarele informații:

a) numele și datele de contact ale operatorului și, după caz, ale operatorului asociat și ale responsabilului cu protecția datelor;

b) scopurile prelucrării;

c) categoriile de destinatari cărora le-au fost sau le vor fi divulgate datele cu caracter personal, inclusiv destinatarii din alte state sau organizații internaționale;

d) o descriere a categoriilor de persoane vizate și a categoriilor de date cu caracter personal;

e) dacă este cazul, utilizarea creării de profiluri;

f) dacă este cazul, categoriile de transferuri de date cu caracter personal către un alt stat sau o organizație internațională;

g) indicarea temeiului juridic al operațiunii de prelucrare, inclusiv al transferurilor, pentru care sunt destinate datele cu caracter personal;

h) dacă este posibil, termenele-limită preconizate pentru ștergerea diferitelor categorii de date cu caracter personal;

i) dacă este posibil, o descriere generală a măsurilor tehnice și organizatorice de securitate menționate la art. 27 alin. (1).

(2) Fiecare persoană împuternicită de operator păstrează o evidență a tuturor categoriilor de activități de prelucrare desfășurate în numele operatorului, care cuprinde:

a) numele și datele de contact ale persoanei sau persoanelor împuternicite de operator, ale fiecărui operator în numele căruia acționează aceste persoane și, după caz, cele ale responsabilului cu protecția datelor;

b) categoriile de activități de prelucrare desfășurate în numele fiecărui operator;

c) dacă este cazul, transferurile de date cu caracter personal către un alt stat sau către o organizație internațională, inclusiv identificarea statului sau a organizației internaționale în cauză, atunci când au primit instrucțiuni explicite în acest sens de la operator;

d) dacă este posibil, o descriere generală a măsurilor tehnice și organizatorice de securitate menționate la art. 27 alin. (1).

(3) Evidențele prevăzute la alin. (1) și (2) se țin în scris, inclusiv în format electronic. Operatorul și persoana împuternicită de operator pun evidențele la dispoziția Centrului la cererea acestuia.

Articolul 23. Înregistrarea

(1) Operatorul înregistrează cel puțin următoarele operațiuni de prelucrare din cadrul sistemelor informaționale:

a) colectarea;

b) modificarea;

c) consultarea;

d) divulgarea (inclusiv transferurile);

e) combinarea;

f) ștergerea.

(2) Înregistrările consultărilor și ale divulgărilor trebuie să facă posibilă determinarea motivelor, a datei și a momentului acestor operațiuni, precum și, în măsura în care este posibil, identificarea persoanei care a consultat sau a divulgat date cu caracter personal și identitatea destinatarilor acestor date cu caracter personal.

(3) Înregistrările se utilizează numai pentru verificarea legalității prelucrării, pentru monitorizare proprie, asigurarea integrității și a securității datelor cu caracter personal, precum și în cadrul procedurilor penale.

(4) Operatorul și persoana împuternicită de operator pun înregistrările la dispoziția Centrului la cererea acestuia.

Articolul 24. Cooperarea cu Centrul

Operatorul și persoana împuternicită de operator cooperează cu Centrul, la cerere, în îndeplinirea sarcinilor acestuia.

Articolul 25. Evaluarea impactului asupra protecției datelor

(1) Ținând cont de natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării, în cazul în care un tip de prelucrare, în special cel care implică utilizarea noilor tehnologii, este susceptibil să genereze un risc ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, operatorul efectuează, înainte de prelucrare, o evaluare a impactului operațiunilor de prelucrare preconizate asupra protecției datelor cu caracter personal.

(2) Evaluarea menționată la alin. (1) cuprinde cel puțin:

a) descrierea generală a operațiunilor de prelucrare preconizate;

b) evaluarea riscurilor la adresa drepturilor și libertăților persoanelor vizate;

c) măsurile preconizate în vederea abordării riscurilor, inclusiv garanțiile, măsurile de securitate și mecanismele menite să asigure protecția datelor cu caracter personal și să demonstreze respectarea prezentei legi, luând în considerare drepturile și interesele legitime ale persoanelor vizate și ale celorlalte persoane interesate.

Articolul 26. Consultarea prealabilă a Centrului

(1) Operatorul sau persoana împuternicită de operator consultă Centrul înainte de prelucrarea datelor cu caracter personal care vor face parte dintr-un sistem nou de evidență a datelor, ce urmează a fi creat, în cazul în care:

a) evaluarea impactului asupra protecției datelor, efectuată în conformitate cu art. 25, indică faptul că prelucrarea ar genera un risc ridicat în absența măsurilor luate de operator pentru atenuarea riscului; sau

b) tipul de prelucrare, în special atunci când se utilizează noi tehnologii, mecanisme sau proceduri, implică un risc ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate.

(2) Centrul poate aproba o listă a operațiunilor de prelucrare care fac obiectul consultării prealabile în conformitate cu alin. (1).

(3) Operatorul transmite Centrului evaluarea impactului asupra protecției datelor, efectuată în conformitate cu art. 25, și, la cererea acestuia, orice altă informație care va permite Centrului să evalueze conformitatea prelucrării și, în special, riscurile pentru protecția datelor cu caracter personal ale persoanei vizate și garanțiile aferente.

(4) În cazul în care Centrul consideră că prelucrarea preconizată menționată la alin. (1) ar încălca prezenta lege, în special dacă riscul nu a fost identificat sau atenuat într-o măsură suficientă de către operator, Centrul oferă consiliere în scris operatorului și, după caz, persoanei împuternicite de operator, în termen de cel mult 6 săptămâni de la primirea cererii de consultare, și poate exercita oricare dintre competențele prevăzute la art. 60 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal. Acest termen poate fi prelungit cu o lună, ținându-se cont de complexitatea prelucrării preconizate. Centrul informează operatorul și, după caz, persoana împuternicită de operator cu privire la prelungirea termenului respectiv, inclusiv cu privire la motivele prelungirii acestuia, în termen de o lună de la primirea cererii de consultare.

Secțiunea a 2-a

Securitatea datelor cu caracter personal

Articolul 27. Securitatea prelucrării

(1) Având în vedere stadiul actual al tehnologiei și costurile implementării și ținând cont de natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării, precum și de riscurile cu grade diferite de probabilitate și de gravitate pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, operatorul și persoana împuternicită de operator implementează măsuri tehnice și organizatorice adecvate în vederea asigurării unui nivel de securitate corespunzător acestor riscuri, în special în ceea ce privește prelucrarea categoriilor speciale de date cu caracter personal prevăzute la art. 7.

(2) În cazul prelucrării automate, operatorul sau persoana împuternicită de operator pune în aplicare, în urma unei evaluări a riscurilor, măsuri menite:

a) să împiedice accesul persoanelor neautorizate la echipamentele de prelucrare a datelor (controlul accesului la echipamente);

b) să împiedice citirea, copierea, modificarea sau eliminarea neautorizată a suporturilor de date (controlul suporturilor de date);

c) să împiedice introducerea neautorizată de date cu caracter personal și inspectarea, modificarea sau ștergerea neautorizată a datelor cu caracter personal stocate (controlul stocării);

d) să împiedice utilizarea de către persoane neautorizate a sistemelor informaționale cu ajutorul echipamentelor de comunicare a datelor (controlul utilizatorului);

e) să asigure că persoanele autorizate să utilizeze un sistem informațional au acces numai la datele cu caracter personal pentru care au autorizare (controlul accesului la date);

f) să asigure că este posibilă verificarea și identificarea organismelor cărora le-au fost transmise sau puse la dispoziție ori s-ar putea să le fie transmise sau puse la dispoziție date cu caracter personal utilizându-se echipamente de comunicare a datelor (controlul comunicării);

g) să asigure că, ulterior, este posibilă verificarea și identificarea datelor cu caracter personal introduse în sistemele informaționale, a momentului introducerii datelor cu caracter personal și a persoanei care le-a introdus (controlul introducerii datelor);

h) să împiedice citirea, copierea, modificarea sau ștergerea neautorizată a datelor cu caracter personal în timpul transferurilor de date cu caracter personal sau în timpul transportării suporturilor de date (controlul transportării);

i) să asigure posibilitatea recuperării sistemelor informaționale instalate, în cazul unei întreruperi (recuperarea);

j) să asigure funcționarea sistemului informațional, raportarea defecțiunilor de funcționare (fiabilitate) și imposibilitatea coruperii datelor cu caracter personal stocate din cauza funcționării defectuoase a sistemului informațional (integritate).

Articolul 28. Notificarea Centrului în cazul încălcării securității datelor cu caracter personal

(1) În cazul în care are loc o încălcare a securității datelor cu caracter personal, operatorul notifică Centrul despre acest fapt fără întârzieri nejustificate și, dacă este posibil, în termen de cel mult 72 de ore de la data la care a luat cunoștință de aceasta, cu excepția cazului în care încălcarea securității datelor cu caracter personal nu este susceptibilă să genereze un risc pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice. În cazul în care notificarea nu se poate efectua în termen de 72 de ore, aceasta va fi însoțită de o explicație privind întârzierea.

(2) Persoana împuternicită de operator notifică operatorul, fără întârzieri nejustificate, după ce ia cunoștință de o încălcare a securității datelor cu caracter personal.

(3) Notificarea menționată la alin. (1) trebuie cel puțin:

a) să descrie caracterul încălcării securității datelor cu caracter personal, inclusiv, dacă este posibil, categoriile și numărul aproximativ al persoanelor vizate în cauză, precum și categoriile și numărul aproximativ al înregistrărilor de date cu caracter personal în cauză;

b) să comunice numele și datele de contact ale responsabilului cu protecția datelor sau un alt punct de contact de unde se pot obține mai multe informații;

c) să descrie consecințele probabile ale încălcării securității datelor cu caracter personal;

d) să descrie măsurile luate sau propuse spre a fi luate de operator pentru a remedia problema încălcării securității datelor cu caracter personal, inclusiv, după caz, măsurile pentru atenuarea eventualelor efecte negative ale acesteia.

(4) În cazul și în măsura în care nu este posibilă furnizarea informațiilor în același timp, acestea pot fi furnizate în mai multe etape, fără întârzieri nejustificate.

(5) Operatorul păstrează documentele menționate la alin. (1) referitoare la toate cazurile de încălcare a securității datelor cu caracter personal, care cuprind o descriere a situației în care a avut loc încălcarea securității datelor cu caracter personal, a efectelor acesteia și a măsurilor de remediere întreprinse. Această documentație trebuie să

permită Centrului posibilitatea de a verifica respectarea prezentului articol.

Articolul 29. Informarea persoanei vizate cu privire la încălcarea securității datelor cu caracter personal

(1) În cazul în care încălcarea securității datelor cu caracter personal este susceptibilă să genereze un risc ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, operatorul informează persoana vizată, fără întârzieri nejustificate, cu privire la această încălcare.

(2) Informarea persoanei vizate, prevăzută la alin. (1), include o descriere, într-un limbaj clar și simplu, a caracterului încălcării securității datelor cu caracter personal, precum și, cel puțin, informațiile și măsurile prevăzute la art. 28 alin. (3) lit. b)–d).

(3) Informarea persoanei vizate, prevăzută la alin. (1), nu este necesară în cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

a) operatorul a implementat măsuri de protecție tehnologice și organizatorice adecvate, iar aceste măsuri au fost aplicate în cazul datelor cu caracter personal afectate de încălcarea securității datelor cu caracter personal, în special măsuri prin care se asigură că datele cu caracter personal devin neinteligibile oricărei persoane care nu este autorizată să le acceseze, cum ar fi criptarea;

b) operatorul a luat măsuri ulterioare prin care se asigură că riscul ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate, menționat la alin. (1), nu mai este susceptibil să se materializeze;

c) informarea ar necesita un efort disproporționat. În acest caz, se efectuează o informare publică sau se ia o măsură similară prin care persoanele vizate sunt informate într-un mod la fel de eficace.

(4) În cazul în care operatorul nu a informat persoana vizată cu privire la încălcarea securității datelor cu caracter personal, Centrul, luând în considerare probabilitatea ca încălcarea securității datelor cu caracter personal să genereze un risc ridicat, poate să îi solicite operatorului informarea persoanei vizate sau poate decide că una dintre condițiile prevăzute la alin. (3) este îndeplinită.

(5) Informarea persoanei vizate, prevăzută la alin. (1), poate fi amânată, restricționată sau omisă, în conformitate cu art. 13 alin. (3).

Secțiunea a 3-a
Responsabilul cu protecția datelor

Articolul 30. Desemnarea responsabilului cu protecția datelor

(1) Operatorul desemnează un responsabil cu protecția datelor, cu excepția instanțelor judecătorești în activitatea de înfăptuire a justiției.

(2) Responsabilul cu protecția datelor este desemnat în baza calităților sale profesionale și, în special, a cunoștințelor sale de specialitate în domeniul legislației și al practicilor privind protecția datelor cu caracter personal, precum și în baza capacității de a îndeplini sarcinile prevăzute la art. 32.

(3) Un responsabil cu protecția datelor poate fi desemnat pentru mai multe autorități competente, luând în considerare structura organizatorică și dimensiunea acestora.

(4) Operatorul publică datele de contact ale responsabilului cu protecția datelor și le transmite Centrului.

Articolul 31. Funcția responsabilului cu protecția datelor

(1) Operatorul asigură implicarea, în mod corespunzător și în timp util, a responsabilului cu protecția datelor în toate aspectele legate de protecția datelor cu caracter personal.

(2) Operatorul sprijină responsabilul cu protecția datelor în îndeplinirea sarcinilor prevăzute la art. 32, asigurându-i resursele necesare pentru executarea acestor sarcini, pentru accesarea datelor cu caracter personal și a operațiunilor de prelucrare, precum și pentru menținerea cunoștințelor sale de specialitate.

Articolul 32. Sarcinile responsabilului cu protecția datelor

Operatorul încredințează responsabilului cu protecția datelor cel puțin următoarele sarcini:

a) informarea și consilierea operatorului și a angajaților care se ocupă de prelucrare cu privire la obligațiile care le revin în temeiul prezentei legi și al altor acte normative privind protecția datelor;

b) monitorizarea respectării prezentei legi și a altor acte normative privind protecția datelor, precum și a politicilor operatorului în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, inclusiv alocarea responsabilităților și acțiunile de sensibilizare și de formare a personalului implicat în operațiunile de prelucrare, precum și auditurile aferente;

c) furnizarea de consiliere la cerere în ceea ce privește evaluarea impactului asupra protecției datelor și monitorizarea funcționării acesteia, în conformitate cu art. 25;

d) cooperarea cu Centrul;

e) asumarea rolului de punct de contact pentru Centru cu privire la aspectele legate de prelucrare, inclusiv consultarea prealabilă prevăzută la art. 26, precum și, dacă este cazul, consultarea cu privire la orice altă chestiune.

Capitolul V
TRANSFERURILE DE DATE CU CARACTER PERSONAL CĂTRE ALTE STATE SAU CĂTRE ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE

Articolul 33. Principiile generale pentru transferurile de date cu caracter personal

(1) Orice transfer de date cu caracter personal de către autoritățile competente, care sunt în curs de prelucrare sau care sunt destinate prelucrării după transferul către un alt stat sau către o organizație internațională, inclusiv destinate transferurilor ulterioare de date către un alt stat sau către o organizație internațională, poate avea loc numai sub rezerva respectării prevederilor prezentei legi, în cazul în care se îndeplinesc condițiile prevăzute în prezentul capitol, și anume:

a) transferul este necesar în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1);

b) datele cu caracter personal se transferă unui operator dintr-un alt stat sau unei organizații internaționale care este o autoritate competentă în sensul art. 3 alin. (2) pct. 1;

c) Centrul a emis o decizie privind caracterul adecvat al nivelului de protecție în temeiul art. 34 sau, în absența unei astfel de decizii, există ori se oferă garanții adecvate în temeiul art. 35, sau, în absența unei decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție sau a unor garanții adecvate, se aplică derogări pentru situații specifice în conformitate cu art. 36; și

d) în cazul unui transfer ulterior către un alt stat sau organizație internațională, autoritatea competentă care a realizat transferul inițial autorizează transferul ulterior, ținând seama în mod corespunzător de toți factorii relevanți, inclusiv de gravitatea infracțiunii, de scopul în care datele cu caracter personal au fost transferate inițial și de nivelul de protecție a datelor cu caracter personal din statul sau din organizația internațională către care sunt transferate ulterior datele cu caracter personal.

(2) Prevederile alin. (1) lit. c) din prezentul articol, precum și cele ale art. 34–37 nu se aplică în cazul transferurilor de date cu caracter personal către statele membre ale Spațiului Economic European.

(3) Toate prevederile din prezentul capitol se aplică pentru asigurarea faptului că nivelul de protecție a persoanelor fizice garantat prin prezenta lege nu este subminat.

Articolul 34. Transferurile în temeiul unei decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție

(1) Transferul de date cu caracter personal către un alt stat sau către o organizație internațională se poate realiza atunci când Centrul decide că statul, un teritoriu sau unul ori mai multe sectoare specificate din acel stat sau organizația internațională în cauză asigură un nivel de protecție adecvat. Transferurile realizate în aceste condiții nu necesită autorizări speciale.

(2) Atunci când evaluează caracterul adecvat al nivelului de protecție, Centrul ține cont, în special, de elementele prevăzute la art. 45 alin. (2) din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

(3) În cazul emiterii, în temeiul prezentului articol, a deciziilor privind caracterul adecvat al nivelului de protecție, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 45 alin. (3)–(8) din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 35. Transferurile în temeiul unor garanții adecvate

(1) În absența unei decizii emise în temeiul art. 34, transferul de date cu caracter personal către un alt stat sau către o organizație internațională poate avea loc atunci când:

a) s-au prezentat garanții adecvate în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal printr-un act juridic obligatoriu; sau

b) operatorul a evaluat toate circumstanțele aferente transferului de date cu caracter personal și a concluzionat că există garanții adecvate în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal.

(2) Operatorul informează Centrul cu privire la categoriile de transferuri în temeiul alin. (1) lit. b).

(3) Atunci când transferul are loc în temeiul alin. (1) lit. b), acesta trebuie să fie documentat, iar documentația se pune la dispoziția Centrului la cerere, incluzând data și ora transferului, informații cu privire la autoritatea competentă destinatară, justificarea transferului și datele cu caracter personal transferate.

Articolul 36. Derogări pentru situații specifice

(1) În absența unei decizii privind caracterul adecvat al nivelului de protecție în conformitate cu art. 34 sau a unor garanții adecvate în conformitate cu art. 35, un transfer sau o categorie de transferuri de date cu caracter personal către un alt stat sau către o organizație internațională poate avea loc numai în condițiile în care transferul este necesar:

a) pentru protejarea intereselor vitale ale persoanei vizate sau ale unei alte persoane;

b) pentru protejarea intereselor legitime ale persoanei vizate, în cazul prevăzut de actele normative;

c) pentru prevenirea unei amenințări imediate și grave la adresa securității publice a unui alt stat;

d) în cazuri individuale, în scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1); sau

e) într-un caz individual pentru stabilirea, exercitarea sau apărarea unui drept într-o procedură administrativă, penală, judiciară sau extrajudiciară, în legătură cu scopurile prevăzute la art. 1 alin. (1).

(2) Datele cu caracter personal nu se transferă dacă autoritatea competentă care efectuează transferul datelor stabilește că drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate în cauză prevalează asupra interesului public în cazul transferului prevăzut la alin. (1) lit. d) și e).

(3) Atunci când transferul are loc în temeiul alin. (1), acesta trebuie să fie documentat, iar documentația se pune la dispoziția Centrului la cerere, incluzând data și ora transferului, informații cu privire la autoritatea competentă destinatară, justificarea transferului și datele cu caracter personal transferate.

Articolul 37. Transferurile de date cu caracter personal către destinatari stabiliți în alte state

(1) Prin derogare de la art. 33 alin. (1) lit. b) și fără a aduce atingere niciunui acord internațional în sensul alin. (2) din prezentul articol, autoritățile competente, în cazuri individuale și specifice, pot transfera date cu caracter personal direct destinatarilor stabiliți în alte state, dar numai în cazul în care se respectă celelalte prevederi ale prezentei legi și se îndeplinesc următoarele condiții:

a) transferul este strict necesar pentru exercitarea de către autoritatea competentă care transferă datele a unei atribuții stabilite de actele normative, în vederea realizării scopurilor prevăzute la art. 1 alin. (1);

b) autoritatea competentă care transferă datele stabilește că niciunul dintre drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate în cauză nu prevalează în raport cu interesul public care necesită transferul în cazul respectiv;

c) autoritatea competentă care transferă datele consideră că transferul către o autoritate competentă din alt stat este ineficient sau necorespunzător, în special din cauză că transferul nu poate fi realizat în timp util;

d) autoritatea competentă din alt stat este informată fără întârzieri nejustificate, cu excepția cazului în care această măsură este ineficientă sau necorespunzătoare; și

e) autoritatea competentă care transferă datele informează destinatarul cu privire la scopul sau scopurile determinate exclusive în care acesta din urmă poate să prelucreze datele cu caracter personal, cu condiția ca o astfel de prelucrare să fie necesară.

(2) Un acord internațional menționat la alin. (1) este orice acord internațional bilateral sau multilateral în vigoare în domeniul cooperării judiciare în materie penală și al cooperării polițienești.

(3) Autoritatea competentă care transferă datele informează Centrul cu privire la transferurile efectuate în temeiul prezentului articol.

(4) Atunci când transferul are loc în temeiul alin. (1), acesta trebuie să fie documentat.

Articolul 38. Cooperarea internațională în domeniul protecției datelor cu caracter personal

Centrul ia măsurile corespunzătoare pentru asigurarea cooperării cu alte state și organizații internaționale în domeniul protecției datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor. În acest sens, prevederile art. 50 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal se aplică în mod corespunzător.

Capitolul VI
SUPRAVEGHEREA, REMEDIILE LEGALE, RĂSPUNDEREA ȘI SANCȚIUNILE

Articolul 39. Competența Centrului

(1) Centrul asigură supravegherea și monitorizarea aplicării prezentei legi în vederea protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal. În acest scop, Centrul exercită sarcinile și competențele prevăzute de prezenta lege, precum și de cap. VII și VIII din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

(2) Centrul nu are competența de a supraveghea operațiunile de prelucrare efectuate de instanțele judecătorești în activitatea de înfăptuire a justiției.

Articolul 40. Dreptul de a depune o plângere la Centru

Fără a aduce atingere art. 41, orice persoană vizată are dreptul de a depune o plângere la Centru în cazul în care consideră că prelucrarea datelor cu caracter personal care o privesc încalcă prezenta lege. Prevederile art. 72 și 73, precum și ale cap. VIII secțiunea a 2-a din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal se aplică în mod corespunzător.

Articolul 41. Dreptul la remedii judiciare

(1) Fără a aduce atingere art. 40, orice persoană vizată are dreptul de a înainta o acțiune în contencios administrativ împotriva unui operator sau a unei persoane împuternicite de operator, în conformitate cu Codul administrativ nr. 116/2018, fără respectarea procedurii prealabile, în cazul în care consideră că drepturile de care beneficiază în temeiul prezentei legi au fost încălcate ca urmare a prelucrării datelor sale cu caracter personal fără respectarea prevederilor prezentei legi.

(2) Persoana vizată are dreptul la despăgubiri pentru prejudiciile materiale sau morale în conformitate cu art. 76 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

Articolul 42. Reprezentarea persoanelor vizate

Prevederile art. 75 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal se aplică în mod corespunzător și în raport cu art. 40 și 41 din prezenta lege.

Articolul 43. Amenda

(1) Centrul aplică operatorului sau persoanei împuternicite de operator o amendă de până la 2 000 000 de lei în cazul:

a) constatării unei încălcări a prezentei legi; sau

b) nerespectării unei măsuri corective sau a unei limitări temporare ori definitive asupra prelucrării, sau a suspendării fluxurilor de date, emise de Centru în limitele prevăzute de lege, sau în cazul neacordării accesului.

(2) Aplicarea amenzilor se realizează în conformitate cu art. 87 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

(3) Amenda aplicată de Centru se varsă la bugetul de stat.

Articolul 44. Denunțarea cazurilor de încălcare

(1) Orice angajat al unei autorități competente poate depune o plângere la Centru privind o presupusă încălcare a prezentei legi.

(2) Centrul examinează plângerile depuse în temeiul alin. (1) în corespundere cu prevederile cap. VIII secțiunea a 2-a din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.

(3) La examinarea și soluționarea plângerii, Centrul asigură confidențialitatea identității persoanei care a denunțat o presupusă încălcare a prezentei legi.

(4) În privința persoanelor menționate la alin. (1) se interzic orice acțiuni sau inacțiuni, directe sau indirecte, apărute într-un context profesional, care sunt determinate de o denunțare efectuată în temeiul prezentului articol și care pot provoca sau provoacă prejudicii nejustificate.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 45. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 23 august 2026.

(2) Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 367–369, art. 574) se modifică după cum urmează:

a) la articolul 63 alineatul (3), în partea introductivă, textul „alin. (1)" se substituie cu textul „alin. (2)";

b) la articolul 86 alineatul (1), cuvintele „operatorului de către Centru" se substituie cu cuvintele „de către Centru operatorului sau persoanei împuternicite de operator";

c) la articolul 87 alineatul (3), după cuvântul „operatorul" se introduc cuvintele „sau persoana împuternicită de operator".

Articolul 46. Dispoziții tranzitorii

(1) De la data intrării în vigoare a prezentei legi, din cuantumul final al amenzii stabilite de Centru se aplică:

a) 10% – din primul an;

b) 40% – din al doilea an;

c) 100% – din al treilea an.

(2) Plângerile depuse la Centru până la data intrării în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform normelor de procedură prevăzute de prezenta lege, de Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, precum și conform normelor materiale, inclusiv conform celor privind răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal, prevăzute de legea în vigoare la data comiterii încălcării.

(3) Cauzele civile, contravenționale sau de contencios administrativ se examinează și se soluționează în conformitate cu prevederile legii în vigoare la data apariției raportului juridic litigios.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI **Igor GROSU**

Nr. 160. Chișinău, 30 iulie 2026.

405 DECRET

pentru promulgarea Legii cu privire la modificarea unor acte normative (dezvoltarea infrastructurii energetice transfrontaliere, actualizarea competențelor de reglementare și sporirea capacității de implementare a unor proiecte energetice)

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 164 din 30 iulie 2026 cu privire la modificarea unor acte normative (dezvoltarea infrastructurii energetice transfrontaliere, actualizarea competențelor de reglementare și sporirea capacității de implementare a unor proiecte energetice).

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Maia SANDU**

Nr. 728-X. Chișinău, 14 august 2026.

406 L E G E UE

cu privire la modificarea unor acte normative (dezvoltarea infrastructurii energetice transfrontaliere, actualizarea competențelor de reglementare și sporirea capacității de implementare a unor proiecte energetice)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 480–482, art. 849), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În clauza de armonizare, alineatul al doilea va avea următorul cuprins:

„– art. 1, art. 5 alin. (1)–(5) și (7)–(9), art. 6, art. 8 alin. (1)–(3) și (5), art. 9, art. 11 alin. (1), (8), (9) și (14), art. 12 alin. (1), art. 16 alin. (1)–(7) și (9)–(12), art. 17, art. 18 alin. (1)–(3) și (5), art. 19, 21, 23 și 31, anexa I pct. 1 subpct. 1, pct. 3 și 4, anexa II pct. 1 lit. (a)–(e) și pct. 2–5, anexa III pct. 1 subpct. 9 și pct. 2 subpct. 1, 2, 8, 10, 11 și 15, anexa IV și anexa VI din Regulamentul (UE) nr. 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 152 din 3 iunie 2022, CELEX: 32022R0869, în versiunea adaptată și adoptată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2023/02/MC-EnC și 2023/03/MC-EnC."

2. În cuprinsul legii, textul „Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică", la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică" la forma gramaticală corespunzătoare, iar cuvintele „piața energeticii", la orice formă gramaticală – cu cuvintele „piața de energie" la forma gramaticală corespunzătoare.

3. La articolul 2 alineatul (2):

litera e^1) va avea următorul cuprins:

„e^1) dezvoltarea și asigurarea interoperabilității, în termeni proximi, a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice și a proiectelor de interes reciproc, care să contribuie la:

– atenuarea schimbărilor climatice, în special la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050; și

– asigurarea interconexiunilor, a securității energetice, a integrării pieței de energie și a sistemelor, a concurenței în beneficiul tuturor părților contractante ale Comunității Energetice, precum și a unor prețuri accesibile la energie;"

alineatul se completează cu literele e^2)–e^5) cu următorul cuprins:

„e^2) stabilirea criteriilor de identificare a proiectelor pentru includerea acestora în lista proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice și în lista proiectelor de interes reciproc;

e^3) facilitarea implementării, în termenele stabilite, a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice prin eficientizarea, colaborarea mai strânsă și accelerarea proceselor de emitere a actelor permisive, precum și prin sporirea transparenței activității și a participării publicului larg;

e^4) stabilirea normelor privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție și a stimulentelor legate de riscuri pentru proiectele de interes comun în cadrul Comunității Energetice și proiectele de interes reciproc;

e^5) stabilirea condițiilor de eligibilitate a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice pentru acordarea asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene prin Instrumentul de asistență pentru preaderare, prin Instrumentul de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv prin Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest, prin Platforma de investiții pentru vecinătate, prin Fondul european pentru dezvoltare durabilă, prin Fondul european pentru dezvoltare durabilă plus și prin Facilitatea pentru Ucraina;".

4. La articolul 3:

după partea introductivă se introduc cinci noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*active dedicate hidrogenului* – infrastructură pregătită să găzduiască hidrogen pur fără a fi necesare lucrări suplimentare de adaptare, incluzând rețele de conducte sau instalații de stocare, care sunt nou-construite și/sau reconfigurate din active destinate gazelor naturale;

adaptare la schimbările climatice – proces care vizează asigurarea rezilienței infrastructurii energetice la potențialele efecte negative ale schimbărilor climatice, obținută prin evaluarea vulnerabilității climatice și a riscurilor, inclusiv prin măsuri relevante de adaptare;

autoritate națională de reglementare relevantă – autoritatea de reglementare prevăzută la art. 8 și/sau autoritatea națională de reglementare/autoritățile naționale de reglementare ale altor părți contractante ale Comunității Energetice și/sau ale statelor membre ale Uniunii Europene care găzduiesc proiectul transfrontalier și în raport cu care proiectul respectiv are un impact pozitiv semnificativ;

autoritate vizată – autoritate care, în conformitate cu cadrul normativ aplicabil, emite actele permisive ce țin de planificarea, proiectarea și construirea bunurilor imobile, inclusiv a infrastructurii energetice;

blocaj în infrastructura energetică – limitarea fluxurilor fizice în cadrul unui sistem energetic din cauza capacității insuficiente de transport, incluzând, *inter alia*, absența infrastructurii;"

după noțiunea „consumator" se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*decizie exhaustivă* – decizie sau set de decizii luate de una ori mai multe autorități ale unei părți contractante a Comunității Energetice, ale unui stat membru al Uniunii Europene, cu excepția instanțelor judecătorești, prin care se stabilește dacă dezvoltatorul proiectului este autorizat sau nu să construiască infrastructura energetică pentru a realiza un proiect de interes comun al Comunității Energetice sau un proiect de interes reciproc, având posibilitatea de a demara sau de a procura și demara lucrările de construcții necesare („gata de executarea construcției"), fără a aduce atingere niciunei decizii luate în contextul unei căi administrative de atac;"

noțiunea „infrastructură energetică" va avea următorul cuprins:

„*infrastructură energetică* – echipamente și/sau instalații fizice, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2, amplasate în Republica Moldova sau care fac legătura dintre Republica Moldova și alte părți contractante ale Comunității Energetice și/sau dintre Republica Moldova și unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene;"

după noțiunea „laborator electrotehnic" se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*lucrări* – procurarea, furnizarea și valorificarea de componente, sisteme și servicii, inclusiv programe infor-

matice (software), realizarea activităților de dezvoltare, reconfigurare, construire și de instalare aferente unui proiect, recepția obiectelor energetice și inițierea unui proiect;"

la noțiunea „obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030", în partea introductivă, cuvintele „fiecărui stat parte" se substituie cu cuvintele „fiecărei părți contractante";

după noțiunea „politici și măsuri" se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*proiect* – una sau mai multe linii, conducte, unități, echipamente ori instalații, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2;

proiecte concurente – proiecte care vizează, integral sau parțial, aceeași lipsă identificată în materie de infrastructură sau aceeași nevoie de infrastructură regională;"

la noțiunea „proiect de interes comun în cadrul Comunității Energetice (proiect CE)", cuvântul „anexă" se substituie cu textul „anexa nr. 1";

la noțiunea „proiect de interes reciproc (proiect IR)", cuvântul „anexă" se substituie cu textul „anexa nr. 2";

după noțiunea „punere în funcțiune" se introduc patru noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*reconfigurare* – modernizare tehnică sau modificare a infrastructurii existente de gaze naturale pentru a asigura adaptarea acesteia utilizării hidrogenului pur;

rețea electrică inteligentă – rețea electrică, inclusiv aflată pe insule ce nu sunt interconectate sau ce nu sunt suficient conectate la rețelele electrice ale Comunității Energetice sau la rețelele electrice ale Uniunii Europene, care permite integrarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, și controlul activ în ceea ce privește comportamentul și acțiunile tuturor utilizatorilor de sistem ale căror instalații sunt racordate la rețeaua în cauză, inclusiv ale producătorilor, consumatorilor și prosumatorilor, în scopul asigurării unui sistem electroenergetic eficient, din punct de vedere economic, și durabil, care prezintă pierderi mici și un nivel înalt de integrare a surselor regenerabile de energie, de securitate a furnizării și de siguranță și în care operatorul de sistem poate monitoriza, în mod digital, acțiunile utilizatorilor de sistem ale căror instalații sunt racordate la rețeaua respectivă, precum și tehnologiile informației și ale comunicațiilor pentru comunicarea cu operatorii de sistem, cu producătorii, cu operatorii instalațiilor de stocare a energiei și cu consumatorii sau prosumatorii aferenți, în vederea transportului și a distribuției energiei electrice într-un mod durabil, eficient, din punctul de vedere al costurilor, și sigur;

rețea inteligentă de gaze naturale – rețea de gaze naturale care utilizează soluții inovatoare și digitale pentru integrarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, a unei multitudini de surse de gaze naturale, obținute cu emisii scăzute de carbon, și, în special, de surse regenerabile de gaze, în concordanță cu nevoile consumatorilor și cu cerințele de calitate a gazelor naturale, cu scopul de a reduce amprenta de carbon a consumului aferent de gaze naturale, de a permite folosirea unei ponderi sporite a gazelor naturale din surse regenerabile și a celor obținute cu emisii scăzute de carbon și de a crea legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, incluzând modernizările fizice aferente dacă acestea sunt indispensabile funcționării echipamentelor și a instalațiilor în vederea integrării gazelor naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile;

studii – activități necesare pentru pregătirea implementării unui proiect, precum sunt studiile pregătitoare, studiile de fezabilitate, studiile de evaluare, studiile de testare și studiile de validare, incluzând programele informatice (software), și orice alte măsuri de asistență tehnică, inclusiv acțiunile prealabile de definire și de dezvoltare a unui proiect și de luare a deciziilor privind finanțarea proiectului, precum sunt examinarea amplasamentelor vizate și pregătirea setului financiar."

5. Articolul 5:

la alineatul (1) litera g), cuvintele „pieței din sectoarele energeticii" se substituie cu cuvintele „pieței de energie";

alineatul (1^1), cuvintele „cu alte autorități competente" se substituie cu cuvintele „precum și cu alte autorități și instituții publice competente".

6. Legea se completează cu articolul 5^1 cu următorul cuprins:

„**Articolul 5^1.** Atribuțiile specifice ale organului central de specialitate în domeniul energeticii cu privire la proiectele CE și proiectele IR

(1) Organul central de specialitate în domeniul energeticii desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participarea în cadrul grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, prevăzute la art. 31^1, și își expune opinia cu privire la proiectele CE care vizează Republica Moldova. Decizia organului central de specialitate în domeniul energeticii privind respingerea unui potențial proiect CE care vizează Republica Moldova trebuie să fie motivată. Organul central de specialitate în domeniul energeticii poate prezenta grupurilor regionale ale Comunității Energetice avize cu privire la proiectele care, deși nu vizează Republica Moldova, pot avea un potențial impact net pozitiv sau un potențial efect semnificativ, de exemplu, asupra mediului sau asupra funcționării infrastructurii energetice naționale.

(2) Organul central de specialitate în domeniul energeticii este autoritatea responsabilă de facilitarea și coordonarea emiterii actelor permisive necesare pentru proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele CE și de proiectele IR (în continuare – *proces de autorizare a proiectelor CE sau IR*). În exercitarea atribuției prevăzute de prezentul alineat, organul central de specialitate în domeniul energeticii aplică măsurile prevăzute de prezentul articol și de art. 31^3–31^5, având în vedere necesitatea asigurării faptului ca dezvoltatorul unui proiect CE sau al unui proiect IR să obțină actele permisive necesare în termeni proximi, cu respectarea termenelor generale prevăzute la art. 31^4 alin. (1) și (2). Deciziile adoptate de către organul central de specialitate în domeniul energeticii în conformitate cu art. 31^4 nu echivalează cu emiterea actelor permisive în sensul Legii nr. 160/2011 privind reglementarea activității de întreprinzător, deciziile în cauză având rolul de repere temporale pentru a fixa inițierea și finalizarea etapelor specifice ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR. Procedura de adoptare a deciziilor respective se stabilește prin ordinul organului central de specialitate în domeniul energeticii.

(3) Organul central de specialitate în domeniul energeticii acordă, la solicitare, asistență dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR și îi prezintă informații cu privire la actele normative și cerințele aplicabile în legătură cu emiterea actelor permisive necesare pentru implementarea proiectului respectiv.

(4) Atribuția de facilitare și coordonare a procesului de autorizare a unui proiect CE sau proiect IR ori a unei categorii de proiecte CE sau de proiecte IR poate fi delegată de către organul central de specialitate în domeniul energeticii altei autorități ori instituții publice, cu respectarea următoarelor condiții:

a) organul central de specialitate în domeniul energeticii notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la delegarea atribuției de facilitare și coordonare a procesului de autorizare a unui proiect CE sau proiect IR ori a unei

categorii de proiecte CE sau de proiecte IR, iar notificarea respectivă este publicată pe site-ul web oficial al organului central de specialitate în domeniul energeticii, precum și pe site-ul web al dezvoltatorului proiectului respectiv, prevăzut la art. 31[5] alin. (13);

b) pentru fiecare proiect CE sau proiect IR este desemnată doar o autoritate sau o instituție publică în calitate de punct unic de contact pentru dezvoltatorul proiectului respectiv în procesul de luare a unei decizii exhaustive în raport cu un anumit proiect, care să faciliteze și să coordoneze prezentarea tuturor documentelor și a informațiilor relevante.

(5) În cazul în care implementarea unui proiect CE sau a unui proiect IR implică luarea anumitor decizii atât în Republica Moldova, cât și în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și/sau în unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene, organul central de specialitate în domeniul energeticii colaborează, în caz de necesitate, cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din statele respective și întreprinde măsurile necesare în vederea cooperării și a coordonării eficiente și eficace în legătură cu procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR. Organul central de specialitate în domeniul energeticii ia toate măsurile necesare pentru a asigura, în măsura posibilităților, aplicarea de proceduri comune, în special cu privire la evaluarea impactului asupra mediului.

(6) Pentru a asigura transparența activității și informarea publicului larg cu privire la prevederile cadrului normativ aplicabil în procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, organul central de specialitate în domeniul energeticii elaborează și publică pe site-ul său web oficial un ghid care să conțină informații cu privire la:

a) actele normative pe care se bazează deciziile și actele permisive corespunzătoare, pe categorii de proiecte CE sau de proiecte IR relevante, inclusiv actele normative din domeniul mediului;

b) lista actelor permisive necesare pentru proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele CE sau de proiectele IR;

c) numele și datele de contact ale persoanelor responsabile din cadrul organului central de specialitate în domeniul energeticii, precum și ale persoanelor responsabile din cadrul autorităților vizate și al altor autorități, entități interesate;

d) fluxul de lucru, cu specificarea fiecărei etape a procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, incluzând un calendar estimativ al etapelor și descrierea procesului decizional, pe categorii de proiecte CE sau de proiecte IR relevante;

e) domeniile de aplicare, structura și nivelul de detaliere a documentelor care trebuie să fie prezentate concomitent cu cererea de luare a deciziilor, inclusiv o listă de verificare;

f) etapele procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR și modul în care publicul larg poate participa la proces;

g) modalitatea prin care organul central de specialitate în domeniul energeticii, alte autorități vizate și dezvoltatorul proiectului demonstrează că opiniile exprimate în cadrul consultărilor publice au fost luate în considerare, de exemplu prin indicarea modificărilor aduse locației și concepției proiectului sau prin indicarea motivelor pentru care opiniile respective nu au fost reținute;

h) în măsura posibilităților, traducerile conținutului ghidului în cauză în toate limbile părților contractante ale Comunității Energetice învecinate, care urmează să fie realizate în coordonare cu părțile contractante ale Comunității Energetice învecinate relevante.

(7) Organul central de specialitate în domeniul energeticii cooperează și, după caz, identifică opțiuni de colaborare cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR ale altor părți contractante ale Comunității Energetice, ale statelor membre ale Uniunii Europene, în vederea realizării schimbului de bune practici și a facilitării procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, în special în contextul elaborării ghidului prevăzut la alin. (6).

(8) La solicitarea Secretariatului Comunității Energetice, organul central de specialitate în domeniul energeticii prezintă acestuia informațiile necesare pentru elaborarea și publicarea raportului privind implementarea proiectelor CE. Informațiile respective pot include evaluarea cu privire la:

1) progresele înregistrate în ceea ce privește planificarea, dezvoltarea, construirea și punerea în funcțiune a obiectelor vizate de proiectele CE, precum și, după caz, informații privind întârzierile în implementare și alte dificultăți întâmpinate;

2) mijloacele alocate și vărsate de Uniunea Europeană pentru proiectele CE implementate în Republica Moldova;

3) progresele realizate în ceea ce privește integrarea surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin planificarea, dezvoltarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele CE;

4) în sectorul electroenergetic și cel al gazelor din surse regenerabile sau obținute cu emisii scăzute de carbon, inclusiv al hidrogenului, evoluția nivelului de interconectare cu părțile contractante ale Comunității Energetice, evoluția prețurilor la energie, precum și cu privire la numărul de avarii de sistem din rețea, cauzele acestora și costurile economice aferente;

5) procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR și participarea publicului larg, în special privind:

a) durata totală, medie și maximă, a procesului de autorizare pentru proiectele CE, inclusiv durata fiecărei faze a etapei prealabile, în comparație cu calendarul procesului în cauză stabilit în conformitate cu art. 31[4];

b) nivelul de opoziție întâmpinată de proiectele CE, în special numărul de obiecții înaintate în formă scrisă pe durata consultărilor publice, precum și numărul de acțiuni în justiție;

c) bunele practici și practicile inovatoare privind participarea părților implicate;

d) bunele practici și practicile inovatoare privind atenuarea impactului asupra mediului, inclusiv adaptarea la schimbările climatice, pe durata procesului de autorizare și a implementării proiectului;

e) eficacitatea modului de facilitare și coordonare a procesului de emitere a actelor permisive de mai multe autorități ale administrației publice centrale sau locale;

6) tratamentul de reglementare, în special:

a) numărul de proiecte CE în raport cu care au fost adoptate decizii privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, astfel cum este prevăzut la art. 31[7];

b) numărul și tipul de proiecte CE care au primit stimulente, astfel cum este prevăzut la art. 31[8];

7) eficacitatea aplicării prevederilor capitolului VII[1] în ceea ce privește contribuția la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050.”

7. La articolul 7[2] alineatul (5), cuvintele „statele părți” se substituie cu cuvintele „părțile contractante”.

8. La articolul 10 alineatul (12), litera e) va avea următorul cuprins:

„e) rămânere definitivă a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a constatat: existența unei diferențe substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită; emiterea/

adoptarea de către directorul respectiv a actelor/actului administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese; nesoluționarea stării de incompatibilitate a funcției, nerespectarea restricțiilor și limitărilor – și s-a dispus încetarea mandatului în conformitate cu Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu art. 9 alin. (2) și (3) din prezenta lege."

9. La articolul 11 alineatul (3), literele a) și b) vor avea următorul cuprins:

„a) pentru energia electrică – din venitul din vânzări al titularului de licență pentru producerea energiei electrice, al titularului de licență pentru operarea pieței energiei electrice, al titularului de licență pentru transportul energiei electrice, al titularului de licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, al titularului de licență pentru distribuția energiei electrice, al titularului de licență pentru furnizarea energiei electrice, al titularului de licență pentru tradingul cu energie electrică, al titularului de licență pentru agregare, precum și al titularului de licență pentru stocarea energiei;

b) pentru gazele naturale – din venitul din vânzări al titularului de licență pentru producerea gazelor naturale, al titularului de licență pentru transportul gazelor naturale, al titularului de licență pentru distribuția gazelor naturale, al titularului de licență pentru stocarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru tradingul de gaze naturale, al titularului de licență pentru furnizarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, precum și din venitul din vânzări ale gazelor naturale al entității de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene;".

10. Articolul 12:

la alineatul (1) litera a), textul „Legea nr. 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător," se exclude;

la alineatul (5), cuvintele „din țările părți ale Comunității Energetice" se substituie cu cuvintele „ale părților contractante ale Comunității Energetice";

articolul se completează cu alineatele (5^1) și (5^2) cu următorul cuprins:

„(5^1) Agenția desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participarea în cadrul grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, prevăzute la art. 31^1. Participarea Agenției în cadrul grupurilor respective nu trebuie să afecteze îndeplinirea obiectivelor și obligațiilor care îi revin în rolul său de autoritate de reglementare și monitorizare a activităților în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale prevăzute de prezenta lege, în special de capitolul VII^1, precum și de Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în special de art. 8, 9, 132, 142 și 144, și de Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în special de art. 7, 100, 109 și 111.

(5^2) Pentru proiectele care țin de domeniile sale de competență, Agenția și, în caz de necesitate, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, în măsura posibilităților și în contextul cooperării prevăzute de alin. (5) din prezentul articol, de art. 8 alin. (1) lit. q) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, precum și de art. 8 alin. (4) și art. 12 alin. (1) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, verifică aplicarea uniformă a criteriilor și a metodologiei de efectuare a analizei cost-beneficiu și evaluează relevanța transfrontalieră a acestora, iar rezultatele evaluării le prezintă grupului regional corespunzător al Comunității Energetice."

alineatul (7) se completează cu următorul enunț: „Totodată, câte o copie a raportului se remite, pentru informare, Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice."

11. La articolul 13 alineatul (1), litera i) va avea următorul cuprins:

„i) aplică sancțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite la art. 146–148 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, la art. 113–113^2 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, la art. 45^2 din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și la art. 29 alin. (3) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, cu respectarea procedurii stabilite la art. 20 din prezenta lege;".

12. Articolul 14:

la alineatul (1):

litera i) va avea următorul cuprins:

„i) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor avariilor la centralele electrice și termice sau la rețelele electrice și termice, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;"

alineatul se completează cu literele i^1)–i^4) cu următorul cuprins:

„i^1) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor electrocutărilor și șocurilor electrice, precum și a exploziilor la centralele electrice și termice, rețelele electrice și termice sau la instalațiile electrice și termice, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

i^2) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor incendiilor provocate de instalațiile electrice ale instituțiilor de învățământ, inclusiv de învățământ preșcolar, ale instituțiilor medicale, ale azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;

i^3) participă la examinarea incendiilor provocate de instalațiile electrice, altele decât cele indicate la lit. i^2), la solicitarea proprietarilor instalațiilor respective, cu dreptul de a solicita și a obține informații aferente cazului examinat;

i^4) în cazul incendiilor provocate de centralele electrice și termice sau de rețelele electrice și termice, participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor acestora, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și de a obține informații aferente cazului examinat;"

literele l) și m) vor avea următorul cuprins;

„l) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile de electrician autorizat, eliberează copii și duplicate ale acestora, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și cu legile sectoriale;

m) eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice, eliberează copii și duplicate ale acestora, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și cu legile sectoriale;"

alineatul se completează cu litera m^1) cu următorul cuprins:

„m^1) monitorizează și controlează, în modul și în limitele prevăzute de prezenta lege, respectarea de către titularii autorizațiilor prevăzute la lit. l) și m) a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților autorizate prin prezenta lege și documentele normativ-tehnice în domeniu;"

litera p) va avea următorul cuprins:

„p) constată contravenții, examinează cauze contravenționale și aplică sancțiuni, în conformitate cu prevederile Codului contravențional nr. 218/2008;"

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Agenția efectuează controale tehnice, planificate

sau inopinate, la centralele, rețelele și instalațiile electrice și termice în conformitate cu art. 15 și cu Regulamentul cu privire la efectuarea controalelor tehnice, elaborat și aprobat de către aceasta. Planificarea controalelor tehnice se efectuează conform prevederilor Metodologiei de evaluare a criteriilor de risc pentru realizarea controalelor tehnice ale instalațiilor, centralelor sau rețelelor electrice, elaborată și aprobată de către Agenție."

13. La articolul 16:

alineatele (6^1) și (10) vor avea următorul cuprins:

„(6^1) În cazul situațiilor excepționale în sectoarele energeticii sau al crizelor de energie electrică, constatate în modul stabilit de lege, inclusiv în cazul modificării semnificative a costurilor de achiziționare a energiei, precum și în cazul unor subiecte ce țin de interesul economic național sau de interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților la piețele de energie, proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, cu derogare de la prevederile prezentului articol și de la cerințele privind transparența în procesul decizional stabilite de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și de Codul administrativ nr. 116/2018. Argumentarea necesității adoptării hotărârii/emiterii deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului larg în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data adoptării/emiterii actului respectiv, prin publicarea acesteia pe site-ul web oficial al Agenției și/sau prin difuzare în mass-media."

„(10) În hotărârile Agenției privind aprobarea costurilor de bază, a prețurilor și a tarifelor reglementate, a altor componente ale tarifelor, a planurilor de dezvoltare, a planurilor de investiții, a investițiilor realizate de titularii de licențe, precum și în hotărârile Agenției privind aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor normative în rețele trebuie să fie indicat temeiul legal al aprobării acestora. Prin derogare de la prevederile art. 118 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, în cazul neadmiterii în scopuri tarifare a unor cheltuieli, investiții, consumuri tehnologice și pierderi în rețele, altor componente nejustificate, motivarea Agenției este prezentată titularului de licență în scrisoarea de însoțire a hotărârii respective. Hotărârile și deciziile Agenției sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la survenirea uneia dintre situațiile stabilite în cartea a doua titlul III capitolul IV din Codul administrativ nr. 116/2018 sau, după caz, până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești executorii contrare, ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc fie din inițiativa Agenției, în condițiile prevăzute în cartea a doua titlul VII capitolul I din Codul administrativ nr. 116/2018, fie prin încheiere judecătorească, emisă în raport cu solicitantul, în conformitate cu prevederile aceluiași cod."

la alineatul (12), textul „Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație" se substituie cu textul „Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public".

14. La articolul 17, în denumirea articolului, cuvintele „și înregistrarea de stat" se exclud.

15. Articolul 18 se abrogă.

16. Articolul 19:

la alineatul (1), cuvintele „în actele normative de reglementare aprobate de Agenție" se substituie cu cuvintele „în alte acte normative care reglementează sectoarele energeticii, inclusiv în actele normative de reglementare aprobate de Agenție";

la alineatul (2), textul „ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție" se substituie cu textul „ale altor acte normative care reglementează sectoarele energeticii, inclusiv ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție".

17. La articolul 20:

alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) Întreprinderea energetică este în drept să achite jumătate din suma sancțiunii respective dacă o achită în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a hotărârii Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii. În acest caz, se consideră că hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunii este executată integral, cu excepția cazului în care hotărârea de aplicare a sancțiunii a fost contestată în termenele și condițiile Codului administrativ nr. 116/2018."

la alineatul (12), textul „este de un an de la data constatării acesteia, fără a depăși însă 3 ani de la săvârșirea încălcării" se substituie cu textul „este de 3 ani de la data săvârșirii încălcării".

18. La articolul 21 alineatul (8), primul enunț va avea următorul cuprins:

„Operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică au drept de acces la terenurile terților pentru efectuarea lucrărilor de construcții, de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare, inclusiv de retehnologizare, a obiectelor energetice, în condițiile stabilite în legile sectoriale."

19. La articolul 24:

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează în condițiile stabilite de legile sectoriale."

articolul se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins:

„(6^1) Cheltuielile aferente procurării, instalării, sigilării, verificării metrologice, întreținerii, reparării și înlocuirii echipamentelor de măsurare instalate de către distribuitorii de energie termică în cadrul proiectelor finanțate prin acordarea asistenței externe, inclusiv în condițiile art. 6^2 alin. (1) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, sunt suportate de către distribuitorii de energie termică."

20. La articolul 25 alineatul (1), textul „Legii nr. 412/2004 cu privire la statistica oficială" se substituie cu textul „Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială".

21. Articolul 27 se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) Lucrările în zona de protecție a liniei electrice ce aparține producătorului sau consumatorului noncasnic se efectuează de către persoane fizice și juridice, după coordonarea și cu acordul producătorului sau al consumatorului noncasnic."

22. Capitolul VII^1 va avea următorul cuprins:

„Capitolul VII^1
PROIECTELE CE ȘI PROIECTELE IR

Articolul 31^1. Proiectele CE și proiectele IR. Principii generale

(1) Lista proiectelor CE se adoptă de către Consiliul Ministerial al Comunității Energetice în conformitate cu Titlul II al Tratatului Comunității Energetice, la fiecare doi ani, în baza listelor preliminare ale proiectelor CE aprobate de organele decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE.

(2) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, grupurile regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE aprobă propriile regulamente de procedură, care reglementează inclusiv metoda de evaluare a proiectelor CE, criteriile de stabilire a priorităților și

mecanismul de clasificare a proiectelor, în scopul elaborării listei preliminare prevăzute de prezentul alineat. Organul central de specialitate în domeniul energeticii, Agenția și operatorii sistemelor de transport din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participarea în cadrul grupurilor respective.

(3) Organele decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE adoptă listele preliminare ale proiectelor CE, elaborate în conformitate cu procesul stabilit de cadrul normativ al Comunității Energetice, în funcție de contribuția fiecărui proiect la implementarea coridoarelor prioritare și a domeniilor tematice prioritare privind infrastructura energetică, prevăzute în anexa nr. 1, și în funcție de îndeplinirea criteriilor prevăzute la art. 31^2.

(4) La stabilirea listei proiectelor CE prin unificarea listelor preliminare prevăzute la alin. (3), Consiliul Ministerial al Comunității Energetice, ținând cont, în mod corespunzător, de deliberările grupurilor:

a) se asigură că sunt incluse numai proiectele care îndeplinesc criteriile prevăzute la art. 31^2;

b) asigură coerența transregională, având în vedere opinia Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, formulată în condițiile prevăzute de cadrul normativ al Comunității Energetice;

c) ia în considerare avizele părților contractante ale Comunității Energetice, care, deși proiectul propus nu se implementează pe teritoriul acestora, ar putea fi afectate de proiectul în cauză printr-un impact net pozitiv sau printr-un potențial efect semnificativ, inclusiv asupra mediului ori asupra funcționării infrastructurii energetice, și care transmit grupului respectiv un aviz în care își expun opinia;

d) are ca obiectiv înscrierea unui număr total gestionabil de proiecte pe lista proiectelor CE.

(5) Proiectele CE și proiectele IR care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)–d) din anexa nr. 2 se prezintă în vederea includerii acestora în planurile regionale de investiții prevăzute la art. 55 alin. (3) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, precum și în alte planuri naționale de infrastructură, după caz. În cadrul fiecăruia dintre planurile menționate, proiectele CE și proiectele IR respective au statut de proiecte de cel mai înalt nivel de prioritate, infrastructura energetică vizată de proiectele în cauză se consideră de importanță strategică pentru Republica Moldova, care servește interesului economic național, iar lucrările aferente pot fi declarate lucrări de utilitate publică de interes național. Prevederile prezentului alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31^6, precum și proiectelor IR.

(6) Proiectele CE și proiectele IR care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)–d) din anexa nr. 2 și care sunt proiecte concurente sau sunt proiecte care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31^6, pot fi incluse în planurile regionale de investiții prevăzute la art. 55 alin. (3) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani și în alte planuri naționale de infrastructură, după caz, ca proiecte luate în considerare.

(7) Dezvoltatorul unui proiect, potențial proiect CE sau potențial proiect IR, care preconizează ca proiectul în cauză să fie recunoscut prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice ca fiind proiect CE sau să fie recunoscut ca proiect IR, trebuie să prezinte grupului regional al Comunității Energetice pentru proiectele CE sau, respectiv, grupului regional din cadrul Uniunii Europene o cerere privind includerea proiectului în lista corespunzătoare, care să cuprindă:

a) evaluarea proiectului respectiv din punctul de vedere al contribuției proiectului în cauză la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, în cazul unui potențial proiect CE, sau a priorităților stabilite la nivelul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

b) referința la categoria relevantă de infrastructură energetică a potențialului proiect CE sau proiect IR, astfel cum este stabilită în anexa nr. 2;

c) analiza respectării criteriilor relevante prevăzute la art. 31^2 și în anexa nr. 3 și/sau a altor criterii și condiții stabilite la nivelul Comunității Energetice, în cazul unui potențial proiect CE, și/sau a criteriilor și condițiilor stabilite la nivelul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

d) în cazul unui potențial proiect CE sau al unui potențial proiect IR, care este suficient de avansat, analiza cost-beneficiu specifică proiectului respectiv, efectuată în conformitate cu metodologiile relevante prevăzute la art. 31^6 alin. (1), pentru un potențial proiect CE, sau în conformitate cu metodologiile relevante stabilite la nivelul Uniunii Europene, pentru un potențial proiect IR;

e) alte informații și documente relevante pentru evaluarea unui potențial proiect CE sau a unui potențial proiect IR de către grupul corespunzător din cadrul Comunității Energetice sau din cadrul Uniunii Europene;

f) pentru proiectele IR, avizele guvernelor țărilor afectate, în mod direct, prin care acestea își exprimă sprijinul pentru proiect sau alte acorduri fără caracter juridic obligatoriu.

(8) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, toți destinatarii informațiilor care constituie secret comercial asigură confidențialitatea acestora.

Articolul 31^2. Criteriile pentru evaluarea proiectelor CE și a proiectelor IR

(1) Un proiect CE trebuie să corespundă, cumulativ, următoarelor criterii generale:

1) proiectul se încadrează în cel puțin unul dintre coridoarele prioritare și regiunile de interconectare prioritare privind infrastructura energetică prevăzute în anexa nr. 1;

2) potențialele beneficii generale ale proiectului, evaluate în conformitate cu criteriile specifice relevante de la alin. (2), depășesc costurile acestuia, inclusiv pe termen lung;

3) proiectul corespunde oricăror dintre următoarele criterii:

a) implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, traversând, în mod direct sau indirect, prin interconectare cu o țară terță, frontiera dintre două sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice;

b) este situat pe teritoriul unei părți contractante a Comunității Energetice, fie terestru, fie offshore, inclusiv pe insule, și are un impact transfrontalier semnificativ conform pct. 1 din anexa nr. 3.

(2) În cazul proiectelor CE, care se încadrează în categorii distincte de infrastructură energetică, se aplică următoarele criterii specifice:

1) pentru proiectele de transport, distribuție și stocare a energiei electrice care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)–d) din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețeaua electrică, prin transportul sau distribuția energiei electrice din surse regenerabile către principalele centre de consum și situri de stocare, și, după caz, la limitarea

reducerii forțate a producerii de energie electrică și, de asemenea, contribuie la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) integrarea piețelor de energie, inclusiv prin eliminarea izolării energetice a cel puțin unei părți contractante a Comunității Energetice, și reducerea blocajelor în infrastructura energetică, concurență, interoperabilitate și flexibilitatea sistemului;

b) securitatea aprovizionării, inclusiv prin interoperabilitate, flexibilitatea sistemului, securitate cibernetică, conexiuni adecvate și operarea sigură și fiabilă a sistemului;

2) pentru proiectele de rețele electrice inteligente care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 1 lit. e) din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin integrarea energiei electrice din surse regenerabile în rețeaua electrică și, de asemenea, contribuie la cel puțin două dintre următoarele criterii specifice:

a) securitatea aprovizionării, inclusiv prin eficiența și interoperabilitatea în exploatarea zilnică a rețelei electrice la transportul și distribuția energiei electrice, evitarea congestiilor, precum și integrarea și implicarea utilizatorilor de sistem;

b) integrarea piețelor de energie, inclusiv prin exploatarea eficientă a sistemului și utilizarea interconexiunilor;

c) siguranța rețelei, flexibilitatea și calitatea furnizării, inclusiv prin adoptarea la scară largă a inovării în ceea ce privește echilibrarea, piețele de flexibilități, securitatea cibernetică, monitorizarea, controlul sistemului și corectarea erorilor;

d) integrarea inteligentă a sectorului fie în sistemul energetic, prin conectarea diferitor purtători de energie și sectoare, fie într-un mod mai amplu, favorizând sinergiile și coordonarea dintre sectoarele energeticii, sectorul transporturilor și sectorul telecomunicațiilor;

3) în ceea ce privește proiectele privind transportul și stocarea dioxidului de carbon care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 5 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin reducerea emisiilor de dioxid de carbon în instalațiile industriale conectate, și, de asemenea, contribuie la toate criteriile specifice următoare:

a) evitarea emisiilor de dioxid de carbon, menținându-se, totodată, securitatea aprovizionării;

b) sporirea rezilienței și a siguranței transportului și a stocării dioxidului de carbon;

c) utilizarea eficientă a resurselor, prin conectarea de surse multiple de dioxid de carbon și situri de stocare, prin infrastructuri comune și reducerea la minimum a presiunii asupra mediului și a riscurilor la adresa mediului;

4) pentru proiectele privind hidrogenul care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 3 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin intensificarea utilizării hidrogenului din surse regenerabile sau a hidrogenului produs cu emisii scăzute de carbon, punându-se accent pe hidrogenul din surse regenerabile, în special în aplicațiile finale, precum sunt sectoarele în care reducerea este dificilă, în care nu sunt fezabile soluțiile mai eficiente energetic, și prin sprijinirea generării de energie din surse regenerabile variabile, oferind flexibilitate, soluții de stocare, sau ambele, și, de asemenea, contribuie, în mod semnificativ, la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) integrarea piețelor de energie, inclusiv prin conectarea rețelelor de hidrogen existente sau emergente ale părților contractante ale Comunității Energetice sau să contribuie, în alt mod, la crearea unei rețele pentru transportul și stocarea hidrogenului la nivelul Comunității Energetice și să asigure interoperabilitatea sistemelor conectate;

b) securitatea furnizării și flexibilitatea, inclusiv prin conexiuni adecvate și prin facilitarea exploatării sigure și fiabile a sistemului;

c) concurența, inclusiv prin permiterea accesului la multiple surse de aprovizionare și la multipli utilizatori de sistem, în mod transparent și nediscriminatoriu;

5) în cazul electrolizoarelor care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 4 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la toate criteriile specifice următoare:

a) durabilitate, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin intensificarea utilizării hidrogenului din surse regenerabile sau a celui produs cu emisii scăzute de carbon, în special din surse regenerabile, precum și a combustibililor sintetici de aceeași origine;

b) siguranța alimentării, inclusiv prin contribuția la exploatarea sigură, eficientă și fiabilă a sistemului sau prin oferirea de soluții de stocare și/sau de flexibilitate, precum sunt răspunsul părții de consum și serviciile de echilibrare;

c) susținerea serviciilor de flexibilitate, precum consumul dispecerizabil și stocarea, facilitând integrarea inteligentă a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare;

6) pentru proiectele de rețele inteligente de gaze naturale care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 2 din anexa nr. 2, proiectul contribuie, în mod semnificativ, la durabilitate, prin asigurarea integrării unei game largi de gaze cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile, inclusiv în cazul în care sunt de origine locală, precum sunt biometanul și hidrogenul din surse regenerabile, în sisteme de transport, de distribuție sau de stocare de gaze naturale, în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, și, de asemenea, contribuie, în mod semnificativ, la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) siguranța rețelei și calitatea furnizării, prin îmbunătățirea eficienței și interoperabilității la exploatarea zilnică a sistemelor de transport, de distribuție sau de stocare de gaze, *inter alia*, prin abordarea provocărilor generate de injectarea de gaze de calitate diferită;

b) funcționarea pieței gazelor naturale și serviciile prestate consumatorilor;

c) facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și sectoare energetice și facilitarea consumului dispecerizabil.

(3) Criteriile stabilite la alin. (2) din prezentul articol pentru proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 se evaluează în conformitate cu indicatorii prevăzuți la pct. 2–7 din anexa nr. 3.

(4) Un proiect IR trebuie să corespundă, cumulativ, următoarelor criterii generale:

1) proiectul contribuie, în mod semnificativ, la obiectivele menționate la art. 2 alin. (2) lit. e[1]) și la obiectivele corespunzătoare ale Uniunii Europene, în special prin faptul că nu obstrucționează capacitatea Republicii Moldova de a elimina treptat activele de generare pe bază de combustibili fosili pentru consumul său intern, precum și la durabilitate, inclusiv prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețea și prin transportul și distribuția energiei din surse regenerabile către principalele centre de consum și situri de stocare;

2) potențialele beneficii generale ale proiectului la nivelul Uniunii Europene, evaluate în conformitate cu criteriile specifice relevante de la alin. (2), depășesc costurile acestuia în cadrul Uniunii Europene, inclusiv pe termen lung;

3) proiectul este situat pe teritoriul a cel puțin unui stat membru al Uniunii Europene și a cel puțin unei țări terțe și

are un impact transfrontalier semnificativ, astfel cum este prevăzut la pct. 8 din anexa nr. 3;

4) în ceea ce privește partea situată pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, proiectul este realizat în conformitate cu legislația corespunzătoare, în cazul în care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 și 3 din anexa nr. 2;

5) țara terță sau țările terțe implicate prezintă un nivel înalt de convergență a cadrului de politici și sunt demonstrate mecanisme de asigurare a respectării legii pentru a sprijini obiectivele de politică ale Uniunii Europene, în special pentru a asigura:

a) o piață internă de energie care funcționează bine;

b) securitatea aprovizionării bazată, *inter alia*, pe surse diverse, cooperare și solidaritate;

c) un sistem energetic, inclusiv în ceea ce privește producția, transportul și distribuția, care se află în curs de realizare a obiectivului privind neutralitatea climatică, în conformitate cu Acordul de la Paris, ratificat prin Legea nr. 78/2017, și cu obiectivele Uniunii Europene privind energia și clima pentru 2030 și obiectivul privind neutralitatea climatică până în 2050, în special prin evitarea relocării emisiilor de dioxid de carbon;

6) țara terță sau țările terțe implicate sprijină statutul de proiect prioritar al proiectului respectiv, astfel cum este stabilit la art. 31^3, și se angajează să respecte un calendar similar pentru implementarea accelerată a acestuia, precum și alte măsuri de sprijin privind politicile și reglementările aplicabile proiectelor IR;

7) în ceea ce privește proiectele de stocare a dioxidului de carbon care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 5 lit. c) din anexa nr. 2, proiectul este necesar pentru a permite transportul transfrontalier și stocarea dioxidului de carbon. Totodată, țara terță în care este situat proiectul dispune de un cadru juridic adecvat, bazat pe mecanisme de asigurare a aplicării eficiente a legii, pentru a asigura că standardele și garanțiile se aplică proiectului prevenind orice relocări ale emisiilor de dioxid de carbon, iar în ceea ce privește clima, sănătatea umană și ecosistemele, precum și siguranța și eficacitatea stocării permanente a dioxidului de carbon, sunt cel puțin la același nivel cu cele prevăzute de legislația Uniunii Europene.

(5) Rapoartele privind scenariile comune elaborate de Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Energiei Electrice (în continuare – *ENTSO-E*) și de Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Gazelor Naturale (în continuare – *ENTSO-G*) se iau în considerare pentru evaluarea proiectelor CE care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) și la pct. 3 din anexa nr. 2.

Articolul 31^3. Statutul de proiecte prioritare al proiectelor CE și al proiectelor IR

(1) Prin efectul prezentei legi, odată cu includerea în lista proiectelor CE și, respectiv, în lista Uniunii Europene, proiectele CE și proiectele IR au statut de proiecte de importanță națională majoră, obiectele vizate de acestea se consideră obiecte de importanță strategică pentru Republica Moldova, care servesc interesului economic național, iar lucrările aferente pot fi declarate lucrări de utilitate publică de interes național.

(2) În cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, inclusiv în legătură cu emiterea actelor permisive de mediu necesare, precum și în cadrul procedurilor aferente amenajării teritoriului, proiectele CE și proiectele IR beneficiază de statutul de proiecte prioritare. Procesul de autorizare al proiectelor CE sau IR se desfășoară în conformitate cu principiile stabilite de prezentul capitol, care au drept scop coordonarea și integrarea procedurilor prevăzute de legislație pentru emiterea actelor permisive, fără a genera etape suplimentare de autorizare.

(3) Pentru a asigura examinarea actelor în regim de prioritate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE și IR, organul central de specialitate în domeniul energeticii, în conformitate cu atribuțiile prevăzute la art. 5^1 alin. (2), inițiază crearea unui grup de lucru la nivel de Guvern, la care participă persoanele responsabile din cadrul tuturor autorităților vizate. În cadrul grupului în cauză, organul central de specialitate în domeniul energeticii stabilește, prin cooperare cu dezvoltatorul proiectului respectiv și după consultarea autorităților vizate, calendarul procesului de autorizare pentru fiecare proiect CE sau proiect IR, în care să fie indicate termenele de luare a deciziilor privind emiterea actelor permisive de către fiecare dintre autoritățile vizate.

(4) Organul central de specialitate în domeniul energeticii monitorizează respectarea calendarului procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR. În cazul în care autoritatea vizată estimează că decizia privind emiterea unui act permisiv nu va fi luată în termenul stabilit în calendarul respectiv, aceasta informează, fără întârziere, organul central de specialitate în domeniul energeticii, cu indicarea cauzelor întârzierii, inclusiv în situația în care dosarul depus de dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este incomplet, iar dezvoltatorului proiectului respectiv i-a fost solicitată prezentarea informațiilor suplimentare pentru clarificarea anumitor circumstanțe în conformitate cu actele normative aplicabile. Organul central de specialitate în domeniul energeticii acordă, în caz de necesitate, asistență dezvoltatorului proiectului, precum și autorităților vizate, pentru a soluționa problemele identificate. În măsura în care soluționarea acestora necesită timp suplimentar, organul central de specialitate în domeniul energeticii ajustează, după consultarea dezvoltatorului proiectului, calendarul procesului de autorizare a proiectului respectiv și, după caz, prelungește termenul procesului de autorizare a proiectului respectiv, fără a depăși termenele maxime stabilite la art. 31^4 alin. (1) și (2).

(5) Pentru a asigura gestionarea eficientă a dosarelor de candidatură aferente proiectelor CE și proiectelor IR, dezvoltatorii proiectelor respective, organul central de specialitate în domeniul energeticii, precum și autoritățile vizate se asigură că dosarele aferente proiectelor CE și proiectelor IR sunt tratate cu celeritate maximă.

(6) Includerea unui proiect CE sau a unui proiect IR în lista proiectelor CE sau, respectiv, în lista proiectelor IR constituie recunoașterea necesității acestuia din perspectiva politicii energetice și climatice, în contextul oricărei decizii luate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, fără a aduce atingere amplasamentului exact, traseului sau tehnologiei prevăzute de proiect. Prevederile prezentului alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31^6.

(7) Soluționarea eventualelor neînțelegeri sau litigii aferente proiectelor CE și proiectelor IR, atât pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere sau arbitraj, cât și de către instanțele de judecată, inclusiv în cadrul exercitării căilor de atac, se consideră urgentă, iar examinarea acestora se realizează în regim de prioritate. Părțile implicate au obligația de a depune toată diligența necesară pentru a asigura soluționarea promptă a acestora.

(8) Organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu evaluează, ținând cont de liniile directoare ale Comisiei Europene cu privire la raționalizarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele Uniunii Europene, aplicabile la nivelul Comunității Energetice, necesitatea adoptării unor

măsuri de reglementare și a unor măsuri fără caracter de reglementare, în vederea eficientizării procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și a asigurării aplicării lor coerente, și informează Secretariatul Comunității Energetice cu privire la rezultatele evaluării respective. În funcție de rezultatele evaluării în cauză, organul central de specialitate indicat, în comun cu organul central de specialitate în domeniul energeticii, ia măsurile necesare fără caracter de reglementare sau elaborează amendamente la actele normative pentru a soluționa problemele identificate. Amendamentele respective trebuie să fie în concordanță cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

(9) În ceea ce privește impactul asupra mediului, luând în considerare integrarea în cadrul normativ al Comunității Energetice a actelor Uniunii Europene privind politica comunitară cu privire la domeniul apei, precum și cu privire la conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, cu condiția respectării cerințelor aferente, includerea proiectelor transfrontaliere respective în lista proiectelor CE le conferă acestora caracter de proiecte de interes public major din perspectiva politicii energetice. Prevederile prezentului alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu sunt suficient de avansate pentru a permite efectuarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31^6.

Articolul 31^4. Organizarea procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR

(1) Procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR se desfășoară în două etape:

a) etapa prealabilă, care reprezintă intervalul de timp cuprins între data inițierii procesului de autorizare a unui proiect CE sau a unui proiect IR, în modul prevăzut la alin. (6), și data adoptării de către organul central de specialitate în domeniul energeticii a deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului respectiv, în conformitate cu alin. (12). Etapa prealabilă nu poate depăși termenul de doi ani;

b) etapa de autorizare propriu-zisă, care reprezintă intervalul de timp cuprins între data adoptării de către organul central de specialitate în domeniul energeticii a deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului respectiv și data emiterii ultimului act permisiv relevant pentru proiectul CE sau proiectul IR care face parte din setul de acte cuprins de decizia exhaustivă. Etapa de autorizare propriu-zisă nu poate depăși termenul de 18 luni.

(2) Durata întregului proces de autorizare a unui proiect CE sau a unui proiect IR nu poate depăși termenul de 42 de luni. Organul central de specialitate în domeniul energeticii acordă, în caz necesitate, asistență dezvoltatorului proiectului și autorităților vizate pentru ca actele permisive necesare să fie emise în termeni proximi. În cazul în care organul central de specialitate în domeniul energeticii estimează că cel puțin una dintre cele două etape ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR nu va fi finalizată în termenele stabilite la alin. (1), acesta poate prelungi termenele corespunzătoare, înainte de expirarea acestora, luând în considerare circumstanțele specifice ale proiectului CE sau proiectului IR concret. Organul central de specialitate în domeniul energeticii nu poate prelungi durata totală a celor două etape ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR cu mai mult de 9 luni decât în circumstanțe excepționale.

(3) În cazul în care organul central de specialitate în domeniul energeticii decide, în conformitate cu alin. (2), prelungirea unor termene în cadrul procesului de autorizare a unui proiect CE, acesta informează grupul regional corespunzător al Comunității Energetice pentru proiectul CE și îi prezintă măsurile întreprinse sau care urmează să fie întreprinse pentru a finaliza procesul de autorizare în termeni proximi. La solicitarea grupului respectiv, organul central de specialitate în domeniul energeticii îl informează periodic cu privire la progresele înregistrate în acest sens și cauzele privind orice întârziere.

(4) Pentru a iniția procesul de autorizare a unui proiect CE sau a unui proiect IR, dezvoltatorul proiectului în cauză expediază organului central de specialitate în domeniul energeticii, în formă de document electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, sau în formă de document pe suport de hârtie, semnat de către administratorul dezvoltatorului proiectului respectiv, notificarea cu privire la inițierea procesului de autorizare a proiectului respectiv, la care anexează descrierea detaliată a proiectului, indicând documentele de care dispune pentru emiterea actelor permisive necesare implementării proiectului CE sau a proiectului IR.

(5) Organul central de specialitate în domeniul energeticii expediază notificarea și documentele prevăzute la alin. (4) tuturor autorităților vizate, care îl informează, în termen de două luni de la data recepționării notificării, dacă dezvoltatorul proiectului respectiv deține toate documentele necesare pentru emiterea actelor permisive corespunzătoare, indicând lista actelor suplimentare ce trebuie prezentate de dezvoltatorul proiectului în conformitate cu actele normative aplicabile. Organul central de specialitate în domeniul energeticii și autoritățile vizate iau în considerare, în procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, orice studii valabile efectuate și permise sau autorizații emise pentru un anumit proiect CE sau proiect IR, înainte ca, în raport cu proiectul respectiv, să fie inițiat procesul de autorizare conform prezentului articol, și nu solicită efectuarea repetată a studiilor și emiterea repetată a permiselor sau a autorizațiilor respective.

(6) În termen de cel mult 3 luni de la recepționarea notificării expediate de dezvoltatorul proiectului în conformitate cu alin. (4), organul central de specialitate în domeniul energeticii ia decizia fie de confirmare a faptului că dezvoltatorul proiectului respectiv dispune de toate documentele necesare pentru emiterea actelor permisive corespunzătoare, că notificarea privind inițierea procesului de autorizare a proiectului este acceptată și că procesul de autorizare (etapa prealabilă) se consideră inițiat, fie cu privire la refuzul privind inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR. Organul central de specialitate în domeniul energeticii refuză inițierea procesului de autorizare pentru un proiect CE sau un proiect IR în cazul în care dezvoltatorul proiectului respectiv nu prezintă documentele prevăzute la alin. (4) și nu dispune de un proiect suficient de avansat, cu indicarea motivelor refuzului și a informațiilor pertinente privind măsurile suplimentare ce trebuie întreprinse de acesta pentru înlăturarea motivelor care au stat la baza refuzului, inclusiv în legătură cu eliberarea actelor permisive de către autoritățile vizate. În cazul în care un proiect CE sau un proiect IR implică Republica Moldova și cel puțin încă o parte contractantă a Comunității Energetice sau un stat membru al Uniunii Europene, procesul de autorizare pentru proiectul respectiv se consideră inițiat la data acceptării ultimei notificări de către organul central de specialitate în domeniul energeticii sau de către autoritatea competentă responsabilă de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din statele respective.

(7) Organul central de specialitate în domeniul energeticii se asigură ca actele permisive emise în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR să fie emise în termeni proximi, iar cerințele stabilite de autoritățile vizate să corespundă categoriei de proiect CE sau de proiect IR relevante. În acest scop, cerințele pentru inițierea procesului

de autorizare a unui proiect, precum și pentru acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului respectiv se stabilesc în funcție de specificul proiectului CE sau al proiectului IR, inclusiv în funcție de tipul și dimensiunea proiectului sau ținându-se cont de rezultatele evaluării prealabile a activității planificate efectuate de către Agenția de mediu în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. Autoritățile vizate întreprind toate măsurile necesare pentru emiterea în termeni proximi a actelor permisive necesare pentru implementarea unui proiect CE sau a unui proiect IR.

(8) În cazul în care, potrivit actelor normative aplicabile, stabilirea traseului sau a amplasamentului, realizată exclusiv în scopul unui proiect planificat, inclusiv planificarea coridoarelor specifice pentru infrastructurile de rețea, nu poate fi integrată în procesul de luare a deciziei exhaustive, decizia corespunzătoare se ia în cadrul unei etape separate, în termen de 6 luni de la data transmiterii de către dezvoltatorul proiectului a dosarului de candidatură final și complet. În această situație, organul central de specialitate poate decide prelungirea procesului de autorizare pentru o perioadă de cel mult 6 luni, cu excepția unor circumstanțe excepționale, inclusiv în ceea ce privește procedura prevăzută de prezentul alineat.

(9) Etapa prealabilă cuprinde elaborarea de către dezvoltatorii proiectului a rapoartelor de mediu, în măsura în care aceasta este prevăzută de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, precum și a documentației aferente adaptării la schimbările climatice. Etapa prealabilă poate fi divizată în trei faze, în funcție de acțiunile care trebuie întreprinse:

a) după confirmarea notificării privind inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR, organul central de specialitate în domeniul energeticii, ținând cont de lista de verificare prevăzută la art. 5^1 alin. (6) lit. e), în colaborare strânsă cu autoritățile vizate și, după caz, în baza propunerii dezvoltatorului proiectului respectiv, identifică domeniul de aplicare a rapoartelor și a documentelor, precum și gradul de detaliere a informațiilor care trebuie prezentate de către dezvoltatorul proiectului în cadrul dosarului de candidatură pentru a solicita emiterea setului de acte permisive care formează decizia exhaustivă în raport cu proiectul respectiv;

b) în baza rezultatelor obținute în cadrul fazei prevăzute la lit. a), organul central de specialitate în domeniul energeticii elaborează, în colaborare cu dezvoltatorul proiectului și autoritățile vizate, un calendar detaliat al procesului de autorizare a proiectului respectiv. În cazul proiectelor CE și al proiectelor IR transfrontaliere, organul central de specialitate în domeniul energeticii colaborează cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din țările implicate pentru a coordona și ajusta calendarele întocmite la nivel național și pregătesc un calendar comun;

c) înainte de adoptarea deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului, organul central de specialitate în domeniul energeticii este în drept să solicite, inclusiv la cererea autorităților vizate, de la dezvoltatorul respectiv informații care nu au fost prezentate de acesta, deși au fost identificate ca fiind necesare conform lit. a), sau informații suplimentare, dacă este necesară clarificarea anumitor circumstanțe. În termen de 3 luni de la prezentarea de către dezvoltatorul proiectului a informațiilor lipsă, organul central de specialitate în domeniul energeticii adoptă decizia cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului respectiv. Solicitările de informații suplimentare pot fi formulate doar în măsura în care sunt justificate de identificarea unor noi circumstanțe.

(10) Calendarul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, prevăzut la alin. (9) lit. b), se coordonează cu autoritățile vizate în cadrul grupului de lucru instituit în conformitate cu art. 31^3 alin. (3). Calendarul în cauză trebuie să includă cel puțin informații cu privire la:

a) deciziile și actele permisive aferente proiectului CE sau proiectului IR;

b) autoritățile publice, părțile interesate și publicul larg vizat;

c) etapele individuale ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR și durata acestora;

d) etapele principale care trebuie parcurse în legătură cu luarea deciziilor și emiterea actelor permisive aferente proiectului CE sau proiectului IR, constituind setul de acte care formează decizia exhaustivă, precum și termenele aferente;

e) resursele planificate de autoritățile vizate și eventualele resurse suplimentare necesare.

(11) După obținerea certificatului/certificatelor de urbanism pentru proiectare aferente proiectului CE sau proiectului IR, dezvoltatorul proiectului respectiv expediază organului central de specialitate în domeniul energeticii, în formă de document electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, sau de document pe suport de hârtie, semnat de către administratorul dezvoltatorului proiectului respectiv, dosarul de candidatură, care să conțină actele permisive deținute. Dezvoltatorul proiectului se asigură că dosarul de candidatură este complet și de o calitate corespunzătoare și solicită, la cel mai timpuriu stadiu posibil al procesului de autorizare, avizul organului central de specialitate în domeniul energeticii. Dezvoltatorul proiectului cooperează cu organul central de specialitate în domeniul energeticii pentru a prezenta informații complete și exhaustive cu privire la proiectul respectiv, precum și pentru a asigura respectarea calendarului procesului de autorizare a proiectului, precum și termenele stabilite în prezentul capitol.

(12) În termen de 10 zile lucrătoare de la recepționarea dosarului de candidatură depus de către dezvoltatorul proiectului, organul central de specialitate în domeniul energeticii ia decizia de acceptare a dosarului de candidatură al dezvoltatorului respectiv sau solicită prezentarea de informații suplimentare, astfel cum este prevăzut la alin. (9) lit. c). La data luării deciziei de către organul central de specialitate în domeniul energeticii privind acceptarea dosarului de candidatură a dezvoltatorului proiectului, etapa de autorizare propriu-zisă prevăzută la alin. (1) se consideră inițiată.

(13) Orice modificare a termenelor sau a condițiilor prevăzute în actele normative care reglementează emiterea actelor permisive aferente unui proiect CE sau unui proiect IR nu trebuie să conducă la prelungirea proceselor de autorizare inițiate anterior intrării în vigoare a modificărilor respective. În vederea menținerii caracterului accelerat al procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, organul central de specialitate în domeniul energeticii adaptează, după caz, calendarul prevăzut la alin. (9) lit. b), astfel încât, în măsura posibilităților, termenele prevăzute pentru desfășurarea procesului de autorizare a proiectului respectiv să nu fie depășite.

(14) Termenele prevăzute de prezentul articol se aplică fără a afecta obligațiile Republicii Moldova care decurg din Tratatul Comunității Energetice și din dreptul internațional și fără a afecta exercitarea căilor administrative de atac sau a celor judiciare. De asemenea, acestea nu împiedică aplicarea unor termene mai mici stabilite pentru emiterea actelor permisive aferente unui proiect CE sau unui proiect IR.

Articolul 31⁵. Transparența și consultările publice în legătură cu implementarea proiectelor CE și a proiectelor IR

(1) În termen de 3 luni de la inițierea procesului de autorizare a unui proiect în conformitate cu art. 31⁴ alin. (6), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează și prezintă organului central de specialitate în domeniul energeticii un concept privind participarea publicului larg. Conceptul respectiv se elaborează în conformitate cu cerințele stabilite în ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (6) și trebuie să includă cel puțin informațiile referitoare la:

a) părțile interesate vizate;

b) măsurile preconizate, inclusiv locațiile și datele generice propuse pentru ședințele consultărilor publice;

c) calendarul ședințelor planificate în cadrul consultărilor publice;

d) resursele umane alocate pentru desfășurarea consultărilor publice și pentru îndeplinirea diverselor sarcini.

(2) Organul central de specialitate în domeniul energeticii examinează conceptul prevăzut la alin. (1) și, în termen de cel mult 3 luni de la data recepționării acestuia, notifică dezvoltatorul proiectului cu privire la validarea conceptului privind participarea publicului larg sau cu privire la necesitatea modificării conceptului respectiv, indicând modificările recomandate. La luarea deciziei, organul central de specialitate în domeniul energeticii ține cont de orice formă de participare și de consultare a publicului larg care a avut loc înainte de inițierea procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, cu condiția că participarea și consultarea publicului larg au fost efectuate cu respectarea cerințelor cu privire la transparență, stabilite de prezentul articol.

(3) În cazul în care, după validarea conceptului privind participarea publicului larg, dezvoltatorul proiectului intenționează să îl modifice semnificativ, acesta este obligat să informeze organul central de specialitate în domeniul energeticii și să modifice conceptul respectiv conform recomandărilor organului central de specialitate menționat.

(4) Fără a aduce atingere principiilor stabilite de Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier (în continuare – *Convenția Espoo*), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993, de Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (în continuare – *Convenția Aarhus*), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 346/1999, acquis-ului Comunității Energetice, precum și cerințelor privind organizarea consultărilor publice în conformitate cu legislația de mediu, pentru a încuraja participarea publicului larg, inclusiv a părților implicate la procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, și pentru a asigura informarea prealabilă și dialogul prealabil cu publicul larg, sunt respectate următoarele principii:

a) părțile interesate afectate de implementarea unui proiect CE sau a unui proiect IR, inclusiv autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale și autoritățile regionale, proprietarii de terenuri și persoanele care locuiesc în vecinătatea zonei în care urmează să fie construită infrastructura energetică vizată de proiectul respectiv, publicul larg, asociațiile sau organizațiile, constituite conform legii, sunt informate și consultate, în mod deschis și transparent, la etapa incipientă, în mod incluziv și astfel încât alternativele propuse în cadrul consultărilor publice să poată fi luate în considerare. În caz de necesitate, organul central de specialitate în domeniul energeticii acordă, în acest sens, suport dezvoltatorului proiectului;

b) în situația în care se organizează mai multe consultări publice pentru un proiect CE sau pentru un proiect IR, în măsura posibilităților, se recurge la gruparea acestora. Fiecare consultare publică acoperă toate subiectele relevante pentru o anumită etapă a procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, iar fiecare subiect aferent unei anumite etape a procesului de autorizare este abordat o dată pe parcursul consultărilor publice. O consultare publică poate avea loc în mai multe locații geografice. Subiectele abordate în cadrul unei consultări publice se indică, în mod clar, în notificarea privind consultările publice;

c) comentariile și obiecțiile părților interesate se admit doar în intervalul de timp stabilit pentru prezentarea acestora;

d) dezvoltatorii proiectelor CE sau ai proiectelor IR asigură desfășurarea consultărilor publice pe parcursul unei perioade care să permită o participare publică deschisă și incluzivă.

(5) Înainte de a expedia organului central de specialitate în domeniul energeticii, în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11), dosarul de candidatură final și complet, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat să organizeze cel puțin o consultare publică. În cadrul consultării publice respective, părțile interesate prevăzute la alin. (4) lit. a) din prezentul articol sunt informate, la etapa incipientă, cu privire la proiectul CE sau proiectul IR, astfel încât să fie identificate cel mai potrivit amplasament, traseu sau tehnologii și, după caz, să fie identificate toate impacturile relevante, în conformitate cu actele normative aplicabile, și toate subiectele relevante care urmează să fie abordate în procesul de examinare a dosarului proiectului respectiv, cu luarea în considerare a aspectelor pertinente privind adaptarea la schimbările climatice.

(6) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un raport pentru fiecare consultare publică organizată în conformitate cu alin. (5), în care descrie modul în care au fost luate în considerare opiniile exprimate în cadrul consultării publice, indicând modificările aduse proiectului în partea ce ține de amplasamentul, traseul și concepția proiectului ori indicând motivele pentru care opiniile respective nu au fost luate în considerare (în continuare – *raport privind consultarea publică*). Raportul privind consultarea publică se anexează la dosarul de candidatură care se depune de către dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11) și se publică pe site-ul web al dezvoltatorului prevăzut la alin. (13) din prezentul articol, fără a afecta confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial sau a altor informații cu accesibilitate limitată.

(7) În cadrul consultării publice organizate în conformitate cu alin. (5), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR trebuie să întreprindă cel puțin următoarele acțiuni:

a) să elaboreze și să publice, în formă electronică și, după caz, pe suport de hârtie, o broșură informativă de cel mult 15 pagini, în care să prezinte, în mod clar și concis, o sinteză a descrierii, a scopului și a etapelor de implementare a proiectului, informații relevante privind dezvoltarea planificată a rețelei de transport sau de distribuție, după caz, rutele alternative luate în considerare, tipurile și caracteristicele impactului potențial, inclusiv de natură transfrontalieră, precum și eventualele măsuri de atenuare a acestora. Broșura în cauză se publică până la inițierea consultărilor publice și trebuie să indice, suplimentar, adresa web a platformei Secretariatului Comunității Energetice, site-ul web oficial al organului central de specialitate în domeniul energeticii pe care este publicat ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (6), precum și site-ul web al dezvoltatorului prevăzut la alin. (13) din prezentul articol;

b) să publice informațiile privind consultarea pe site-ul web prevăzut la alin. (13), pe panourile informative ale autorităților administrației publice locale și, cel puțin, în

unul sau, după caz, în două mijloace de informare locale;

c) să invite, prin expedierea unui document electronic, a unui document pe suport de hârtie ori prin intermediul mass-mediei naționale, toate părțile relevante, asociațiile, organizațiile și grupurile afectate de implementarea proiectului respectiv pentru participarea la ședințele organizate în vederea abordării unor subiecte specifice.

(8) Obligația dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR de a organiza consultarea publică în conformitate cu alin. (5) nu afectează și nu substituie obligația acestuia de a organiza consultările publice după transmiterea solicitării aprobării de dezvoltare în conformitate cu actele normative care reglementează evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

(9) În cazul proiectelor CE sau al proiectelor IR transfrontaliere, care implică Republica Moldova și/sau una ori mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, și/sau unul ori mai multe state membre ale Uniunii Europene, perioada consultărilor publice organizate în conformitate cu alin. (5) nu trebuie să depășească două luni din data la care a fost inițiată prima consultare publică în unul din statele implicate.

(10) În cazul proiectelor CE sau al proiectelor IR cu impact transfrontalier semnificativ asupra mediului altei sau altor părți contractante ale Comunității Energetice ori asupra mediului altui sau altor state membre ale Uniunii Europene, care aplică prevederile Convenției Espoo, informațiile relevante se prezintă autorității responsabile pentru facilitarea și coordonarea procesului de autorizare din statele respective. Autoritatea sesizată indică, în cadrul procesului de notificare, dacă aceasta sau altă autoritate implicată intenționează să participe la consultările publice organizate în conformitate cu prevederile prezentului articol.

(11) Înainte de a depune la organul central de specialitate în domeniul energeticii dosarul de candidatură, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un raport centralizator care să sintetizeze rezultatele consultărilor publice și ale altor activități organizate de dezvoltatorul respectiv pentru a asigura participarea publicului larg, inclusiv ale celor organizate înainte de inițierea procesului de autorizare a proiectului vizat (în continuare – *raport de sinteză a consultărilor publice*). Raportul de sinteză a consultărilor publice se include în dosarul de candidatură care se depune de către dezvoltatorul proiectului respectiv în conformitate cu art. 31[4] alin. (11).

(12) Organul central de specialitate în domeniul energeticii expediază autorităților vizate raportul/rapoartele privind consultarea publică prevăzute la alin. (6), precum și raportul de sinteză a consultărilor publice. Organul central de specialitate în domeniul energeticii și autoritățile vizate țin cont de rezultatele consultărilor publice reflectate în rapoarte respective la adoptarea deciziilor privind proiectele CE și proiectele IR.

(13) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat să creeze și să actualizeze un site web care să conțină cel puțin următoarele informații relevante despre proiectul respectiv:

a) broșura informativă, în formă electronică, prevăzută alin. (7) lit. a), actualizată cu cele mai recente informații privind proiectul respectiv;

b) un rezumat, în formă electronică, de cel mult 50 de pagini, fără detalii tehnice, care să reflecte stadiul implementării proiectului respectiv, inclusiv informații geografice. Rezumatul respectiv se actualizează periodic, cu indicarea modificărilor aduse versiunilor anterioare;

c) planul de implementare a proiectului respectiv, prevăzut la art. 31[9] alin. (1), actualizat cu cele mai recente date privind proiectul;

d) calendarul proiectului și al consultărilor publice, cu indicarea datelor și a locurilor în care se preconizează organizarea audierilor și consultărilor publice, precum subiectele relevante care se propun a fi puse în discuție;

e) modalitatea în care poate fi obținut setul complet de documente relevante pentru consultările publice, informațiile și documentele adiționale și datele de contact ale persoanelor responsabile;

f) modalitatea în care pot fi transmise opiniile și obiecțiile în cadrul consultărilor publice și datele de contact ale persoanelor responsabile;

g) adresa web a platformei Secretariatului Comunității Energetice, site-ul web oficial al Secretariatului Comunității Energetice și site-ul web oficial al organului central de specialitate în domeniul energeticii pe care este publicat ghidul prevăzut la art. 5[1] alin. (6);

h) traduceri ale conținutului site-ului web în toate limbile părților contractante ale Comunității Energetice sau ale statelor membre ale Uniunii Europene vizate de proiect sau asupra cărora proiectul are un impact transfrontalier semnificativ, în conformitate cu pct. 1 din anexa nr. 3;

i) mijloacele alocate și vărsate de Uniunea Europeană pentru proiect;

j) data ultimei actualizări a site-ului web al proiectului.

(14) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR publică informațiile relevante despre proiect și prin intermediul altor mijloace de informare la care are acces publicul larg. În cadrul consultărilor publice, informațiile care constituie secret comercial, precum și alte informații cu accesibilitate limitată nu se comunică publicului larg.

Articolul 31[6]. Analiza cost-beneficiu în sectoarele energeticii. Principii specifice privind investițiile în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR cu impact transfrontalier

(1) La efectuarea analizei cost-beneficiu a proiectelor CE, dezvoltatorii proiectelor respective iau în considerare următoarele:

a) proiectele CE, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a), b) și d) și pct. 3 din anexa nr. 2, se evaluează în baza metodologiilor unice publicate de ENTSO-E și de ENTSO-G, astfel cum este prevăzut în concluziile organelor decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, la aprobarea listei preliminare a proiectelor CE;

b) proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. c) și e), pct. 2, 4 și 5 din anexa nr. 2, se evaluează în baza metodologiilor de efectuare a analizei cost-beneficiu armonizată pe ansamblul sistemului energetic, elaborate de Comisia Europeană și aplicate la nivelul Comunității Energetice, astfel cum este prevăzut în concluziile organelor decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, la aprobarea listei preliminare a proiectelor CE.

(2) Agenția publică pe site-ul web oficial setul de indicatori și valorile de referință corespunzătoare pentru costurile unitare de investiție, în vederea comparării costurilor unitare de investiție pentru proiecte comparabile din categoriile de infrastructură energetică incluse în anexa nr. 2, stabilite și publicate de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice în cooperare cu autoritățile naționale de reglementare ale părților contractante ale Comunității Energetice, în condițiile și termenele stabilite în conformitate cu Tratatul Comunității Energetice. Dezvoltatorii proiectelor CE au obligația de a prezenta datele solicitate Agenției și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(3) Costurile de investiție, realizate în mod eficient în legătură cu implementarea unui proiect CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)–d) și la pct. 3 din anexa nr.

2, care se referă fie doar la Republica Moldova, fie la Republica Moldova și la una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și care țin de competența autorităților naționale de reglementare din statele în cauză, sunt suportate de către operatorii sistemelor de transport sau de către dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv din părțile contractante ale Comunității Energetice în care proiectul CE respectiv are un impact net pozitiv asupra piețelor de energie și, în măsura în care costurile respective nu sunt recuperate prin intermediul plăților pentru gestionarea congestiilor sau prin intermediul altor plăți efectuate în legătură cu investiția în cauză, sunt recuperate, ulterior, prin intermediul tarifelor pentru serviciul de transport din partea/părțile contractante respective.

(4) Dezvoltatorii proiectelor CE pot utiliza, în scopul efectuării analizelor cost-beneficiu specifice proiectelor, setul de indicatori și valorile de referință corespunzătoare pentru compararea costurilor unitare de investiție pentru proiecte comparabile din categoriile de infrastructură energetică incluse în anexa nr. 2, stabilite și publicate pe site-ul web oficial al Agenției.

(5) Costurile de investiție prevăzute la alin. (3) nu includ costurile aferente întreținerii și exploatării infrastructurii energetice noi-construite în cadrul implementării proiectelor CE.

(6) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, pentru proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)–d) și la pct. 3 din anexa nr. 2, prevederile alin. (3) se aplică la solicitarea a cel puțin unui dezvoltator de proiect, adresată autorităților naționale de reglementare relevante, în raport cu toate sau cu o parte din costurile de investiție. Pentru proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. e) și la pct. 2 din anexa nr. 2, prevederile alin. (3) din prezentul articol pot fi aplicate la solicitarea a cel puțin unui dezvoltator de proiect, adresată autorităților naționale de reglementare relevante. În cazul în care un proiect CE urmează a fi implementat de mai mulți dezvoltatori, Agenția și autoritățile naționale de reglementare relevante implicate în implementarea proiectului CE (în continuare – *autorități de reglementare implicate*) solicită, fără întârziere, tuturor dezvoltatorilor proiectului respectiv să depună o cerere de investiție comună, astfel cum este prevăzut la art. 31[7].

(7) În cazul unui proiect CE în raport cu care se aplică prevederile alin. (3), dezvoltatorul proiectului respectiv informează Agenția și autoritățile de reglementare implicate, cel puțin o dată pe an și până la punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectul CE, cu privire la nivelul de implementare a proiectului, precum și cu privire la costurile identificate și riscurile asociate implementării proiectului respectiv.

(8) După evaluarea unui proiect CE din categoria menționată la alin. (3) ca fiind suficient de avansat și de pregătit pentru a intra în etapa de construire în următoarele 36 de luni, dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv prezintă Agenției și autorităților de reglementare implicate cererea de investiții, astfel cum este prevăzut la art. 31[7].

(9) Prevederile alin. (3)–(8) se aplică, *mutatis mutandis*, și proiectelor IR.

Articolul 31[7]. Depunerea și examinarea cererii de investiții

(1) Cererea de investiții care se depune de către dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv către Agenție și autoritățile de reglementare implicate trebuie să includă solicitarea privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție și să fie însoțită de:

a) analiza actualizată cost-beneficiu, specifică proiectului CE, efectuată în conformitate cu metodologia relevantă prevăzută la art. 31[6] alin. (1), luându-se în considerare beneficiile care depășesc frontierele statelor pe teritoriul cărora urmează a fi amplasată infrastructura energetică respectivă, precum și ținându-se cont cel puțin de scenariile comune stabilite pentru planificarea dezvoltării rețelei, astfel cum este prevăzut la art. 31[2] alin. (5). În cazul în care sunt elaborate scenarii suplimentare, acestea trebuie să fie în concordanță cu obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul privind neutralitatea climatică până în 2050;

b) planul de afaceri, care să evalueze viabilitatea financiară a proiectului CE, inclusiv soluția financiară aleasă. În cazul proiectelor CE care vizează dezvoltarea unui obiect din categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 3 din anexa nr. 2, planul în cauză trebuie să fie însoțit și de rezultatele testelor de piață;

c) propunerea argumentată privind mecanismul de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, dacă dezvoltatorii proiectului CE au ajuns la un acord în acest sens.

(2) Cererea de investiții este elaborată după consultarea de către dezvoltatorii proiectului CE a operatorilor sistemelor de transport din părțile contractante ale Comunității Energetice în care proiectul CE are un impact net pozitiv, cu respectarea recomandărilor stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. Dacă proiectul CE urmează să fie implementat de mai mulți dezvoltatori, aceștia depun o cerere comună de investiții.

(3) La recepționarea cererilor de investiții, Agenția remite, fără întârziere, Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatului Comunității Energetice câte o copie de pe fiecare cerere de investiții, pentru informare. Agenția, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice asigură confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial și a altor informații cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul și în legătură cu examinarea cererilor de investiții.

(4) În termen de 6 luni de la data înregistrării cererii de investiții la ultima autoritate națională de reglementare implicată, Agenția, după consultarea dezvoltatorilor proiectului CE și prin coordonare cu autoritățile de reglementare implicate, decide cu privire la:

a) alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție realizate în mod eficient, care urmează să fie suportate de fiecare operator de sistem în legătură cu implementarea proiectului respectiv, precum și cu privire la modul de includere a costurilor respective în tarifele operatorilor de sistem relevanți; sau

b) respingerea, integrală sau parțială, a cererii de investiții dacă, în urma analizei comune efectuate de Agenție și autoritățile de reglementare implicate, concluzionează că proiectul respectiv sau o parte a acestuia nu are niciun impact net pozitiv semnificativ în niciunul dintre statele autorităților de reglementare implicate.

(5) Agenția include în tarifele reglementate pentru serviciul de transport costurile de investiție realizate în mod eficient, având în vedere cele mai bune practici cu privire la tratamentul cererilor de investiții pentru proiectele CE, incluse în recomandarea adoptată de către Comitetul de reglementare al Comunității Energetice în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice și în conformitate cu alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție care urmează să fie suportate de fiecare operator de sistem în legătură cu proiectul respectiv. Pentru proiectele CE care vizează dezvoltarea infrastructurii energetice pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția evaluează, după caz, dacă includerea costurilor de investiție în tarifele reglementate pentru serviciul de transport ar putea genera probleme de

accesibilitate pentru utilizatorii de sistem.

(6) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția, după consultarea operatorilor sistemelor de transport relevanți, trebuie să convină cu autoritățile de reglementare implicate asupra un acord care să se bazeze inclusiv pe informațiile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), fără a se limita la acestea. Evaluarea ia în considerare toate scenariile relevante ce țin de planificarea rețelelor de transport prevăzute la art. 31^2 alin. (5), precum și alte scenarii pentru planificarea dezvoltării rețelelor, și trebuie să permită efectuarea unei analize exhaustive a contribuției proiectului CE la implementarea politicii energetice a Comunității Energetice în ceea ce privește decarbonizarea, integrarea piețelor de energie, concurența, durabilitatea și securitatea aprovizionării cu energie. În cazul în care se elaborează scenarii suplimentare, acestea trebuie să fie în concordanță cu obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul privind neutralitatea climatică până în 2050.

(7) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție se ține cont de nivelul real sau de cel estimat al veniturilor obținute din:

a) gestionarea congestiilor sau din alte plăți conexe;

b) aplicarea mecanismului de compensare dintre operatorii sistemelor de transport prevăzut la art. 48 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

(8) La luarea deciziei privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ține cont de costurile și beneficiile economice, sociale și de mediu ale proiectelor respective în părțile contractante ale Comunității Energetice implicate, precum și de necesitatea de a asigura un cadru de finanțare stabil pentru implementarea proiectelor CE, reducând, totodată, la minimum necesitățile de acordare a asistenței financiare. În cazul în care un proiect CE atenuează anumite externalități negative, precum fluxurile în buclă, iar proiectul CE respectiv este implementat într-o parte contractantă a Comunității Energetice care se află la originea externalităților respective, atenuarea în cauză nu se consideră beneficiu transfrontalier și nu poate fi considerată temei pentru alocarea costurilor de investiție către operatorii sistemelor de transport din statele afectate de externalitățile respective.

(9) Hotărârile Agenției privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul web oficial al Agenției.

(10) Agenția, în cooperare cu autoritățile de reglementare implicate, notifică Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei din cadrul Uniunii Europene cu privire la decizia de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție și prezintă informații relevante cu privire la decizia respectivă. Decizia de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție stabilește, în special, motivele detaliate pentru alocarea costurilor între părțile contractante ale Comunității Energetice relevante și include următoarele:

a) evaluarea efectelor identificate în raport cu fiecare stat implicat în proiect, în special în ceea ce privește tarifele pentru prestarea serviciilor de transport;

b) evaluarea planului de afaceri prevăzut la alin. (1) lit. b);

c) externalitățile pozitive pe care le-ar putea genera proiectul CE, la nivel național sau regional ori la nivelul Comunității Energetice, precum securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, solidaritatea sau inovarea;

d) rezultatul consultării cu dezvoltatorii proiectului CE în cauză.

(11) În cadrul aplicării mecanismului de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, la stabilirea tarifelor în conformitate cu legile sectoriale, Agenția ia în considerare costurile reale ale investiției suportate de operatorul sistemului de transport sau de dezvoltatorul proiectului CE, în măsura în care acestea corespund costurilor unui operator eficient și comparabil din punct de vedere structural.

(12) În cazul în care, în termenul stabilit la alin. (4), Agenția nu ajunge la un acord cu autoritățile de reglementare implicate în legătură cu examinarea cererii de investiții și, respectiv, nu aprobă o decizie în acest sens, Agenția informează despre aceasta Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Comisia Europeană.

(13) În circumstanțele stabilite la alin. (12) sau la solicitarea comună a Agenției și a autorităților de reglementare implicate, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice adoptă decizia cu privire la cererea de investiții, inclusiv cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, în termen de 3 luni de la data solicitării, în conformitate cu procedura și cerințele stabilite de cadrul normativ al Comunității Energetice. Termenul în cauză poate fi prelungit cu două luni, iar prelungirea începe în ziua următoare celei în care au fost recepționate informațiile complete. În aplicarea deciziei Comitetului de reglementare al Comunității Energetice privind cererea de investiții și în concordanță cu principiile de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție stabilite prin aceasta, Agenția și autoritățile de reglementare relevante stabilesc modalitatea de includere a costurilor de investiție în tarifele reglementate.

(14) Decizia privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție nu afectează dreptul operatorilor sistemelor de transport de a solicita Agenției aprobarea tarifelor pentru serviciul de transport în conformitate cu prevederile Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și ale Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(15) Prevederile prezentului articol nu se aplică în cazul proiectelor CE care beneficiază de derogări specifice de la prevederile relevante ale cadrului normativ al Comunității Energetice, transpuse în legislația națională după cum urmează:

a) normele privind accesul terților la rețelele de gaze naturale, precum și la instalațiile de stocare și la rețelele de gaze naturale în amonte, normele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, normele privind prestarea serviciilor de echilibrare, normele privind accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv privind procedurile de alocare a capacității și gestionare a congestiilor stabilite de Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) prevederile art. 9 alin. (3), art. 10 alin. (2) lit. b) și lit. h), art. 41, art. 47 alin. (2)–(3), art. 71 alin. (1)–(3) și (9), art. 131 alin. (2) lit. a) și art. 132 alin. (1)–(8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică; și

c) normele privind separarea sau accesul terților.

(16) Prevederile prezentului articol se aplică, *mutatis mutandis*, și proiectelor IR.

Articolul 31^8. Stimulente acordate de autoritatea de reglementare pentru proiectele CE

(1) În cazul în care dezvoltatorul unui proiect CE este expus unor riscuri mai mari la dezvoltarea, construirea, operarea sau întreținerea infrastructurii energetice vizate de proiectul CE care ține de competența Agenției, fapt stabilit prin compararea riscurilor respective cu riscurile asociate, în mod normal, proiectelor de infrastructură energetică comparabile, Agenția poate decide, prin hotărâre, cu privire la oferirea anumitor stimulente pentru proiectul respectiv. Stimulentele în cauză se acordă în conformitate cu art. 8 alin. (1) lit. f), art. 129 alin. (4), art. 130 alin. (2)–(3) și (5), art. 131 alin. (2) lit. e), alin. (3) pct. 4)

și 5), alin. (4) și alin. (8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică – în cazul proiectelor CE care vizează infrastructura sectorului electroenergetic și, respectiv, în conformitate cu art. 99 și 100 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale – în cazul proiectelor CE care vizează infrastructura sectorului de gaze naturale.

(2) Stimulentele prevăzute la alin. (1) nu se acordă în cazul proiectelor CE care beneficiază de derogări specifice de la prevederile relevante ale cadrului normativ al Comunității Energetice, transpuse în legislația națională după cum urmează:

a) normele privind accesul terților la rețelele de gaze naturale, precum și la instalațiile de stocare și la rețelele de gaze naturale în amonte, normele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, normele privind prestarea serviciilor de echilibrare, normele privind accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv procedurile de alocare a capacității și de gestionare a congestiilor, stabilite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) prevederile art. 59 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

c) prevederile art. 9 alin. (3), art. 10 alin. (2) lit. b) și h), art. 41, art. 47 alin. (2) și (3), art. 71 alin. (1)–(3) și (9), art. 131 alin. (2) lit. a) și art. 132 alin. (1)–(8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

(3) La aprobarea hotărârii privind oferirea stimulentelor pentru un proiect CE, Agenția ține cont de rezultatele analizei cost-beneficiu, efectuată în conformitate cu metodologia relevantă prevăzută la art. 31^6 alin. (1), și, în special, de externalitățile pozitive generate de către proiectul CE la nivel regional sau la nivelul Comunității Energetice. Totodată, Agenția examinează riscurile specifice la care este expus dezvoltatorul proiectului CE, măsurile de ameliorare aplicate și justificarea profilului de risc, având în vedere impactul net pozitiv al proiectului CE în comparație cu o alternativă caracterizată prin riscuri mai reduse. Riscurile eligibile evaluate de către Agenție includ, în special, riscurile aferente tehnologiilor noi de transport terestru, riscurile legate de recuperarea parțială a costurilor și riscurile de dezvoltare.

(4) La aprobarea hotărârii privind oferirea stimulentelor pentru un proiect CE, Agenția ia în considerare specificul riscurilor la care este supus dezvoltatorul proiectului CE. Stimulentele respective pot include, *inter alia*, una sau mai multe din următoarele măsuri:

a) măsuri specifice privind investițiile anticipate;

b) măsuri privind recunoașterea costurilor suportate, în mod eficient, până la punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectul CE;

c) oferirea unei rentabilități suplimentare pentru capitalul investit în cadrul implementării proiectului CE;

d) alte măsuri de stimulare, considerate de Agenție ca fiind necesare și adecvate.

(5) Procedura și criteriile privind identificarea și evaluarea investițiilor în proiectele de infrastructură energetică și a riscurilor sporite asociate proiectelor respective se stabilesc în metodologia elaborată și aprobată în acest sens de către Agenție, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. La elaborarea metodologiei respective, Agenția abordează, în mod explicit, riscurile specifice la care sunt expuse proiectele care, deși suportă cheltuieli de capital reduse, implică cheltuieli de funcționare semnificative. Metodologia în cauză este revizuită și actualizată, după necesitate, pentru a ține cont de cele mai recente evoluții în materie de reglementare, politici, tehnologii și piață. Agenția prezintă, fără întârziere, metodologia respectivă Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(6) Luând în considerare informațiile furnizate în temeiul alin. (5), precum și recomandările emise de Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, acționând în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, facilitează schimbul de bune practici și practici inovatoare, recomandări cu privire la:

a) stimulentele prevăzute la alin. (1), pe baza unei analize comparative a celor mai bune practici aplicate de către autoritățile naționale de reglementare;

b) metodologia comună de evaluare a riscurilor asociate investițiilor în proiectele de infrastructură energetică.

(7) În cazul în care măsurile prevăzute la alin. (5) și (6) nu sunt suficiente pentru a asigura implementarea în timp util a proiectelor CE, Agenția aplică liniile directoare privind stimulentele, aprobate de Comisia Europeană și aplicabile la nivelul Comunității Energetice în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

Articolul 31^9. Implementarea și monitorizarea proiectelor CE și a proiectelor IR. Coordonatorii proiectelor CE și ai proiectelor IR

(1) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un plan de implementare a proiectului respectiv, incluzând un calendar de implementare a acestuia, care să prevadă:

a) elaborarea studiilor de fezabilitate și de proiectare, ținându-se cont inclusiv de considerațiunile relevante privind adaptarea la schimbările climatice și de necesitatea respectării legislației de mediu și a principiului de a nu prejudicia mediul în mod semnificativ;

b) calendarul procesului de autorizare a proiectului prevăzut la art. 31^4 alin. (9) lit. b);

c) emiterea actelor permisive de către autoritățile vizate;

d) construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice.

(2) Operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție cooperează în vederea facilitării implementării proiectelor CE și a proiectelor IR în sfera lor de activitate.

(3) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, asistat de Secretariatul Comunității Energetice și de grupurile regionale pentru proiectele CE, monitorizează progresele înregistrate în implementarea proiectelor incluse în lista proiectelor CE și, în caz de necesitate, formulează recomandări în vederea facilitării implementării acestora. Grupurile regionale pentru proiectele CE solicită informații suplimentare, în conformitate cu prevederile alin. (4)–(6), convoacă ședințe cu părțile relevante și invită Secretariatul Comunității Energetice să verifice la fața locului informațiile furnizate. Organul central de specialitate în domeniul energeticii coordonează colectarea informațiilor de la dezvoltatorii proiectelor CE și de la alte părți interesate cu privire la implementarea proiectelor incluse în lista proiectelor CE care vizează Republica Moldova.

(4) Până la data de 31 decembrie a fiecărui an care urmează anului de includere a unui proiect CE sau proiect IR în lista proiectelor CE sau, respectiv, în lista proiectelor IR, dezvoltatorul proiectului în cauză elaborează și prezintă organului central de specialitate în domeniul energeticii și Agenției câte un raport pentru fiecare proiect care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la anexa nr. 2.

(5) Raportul elaborat de dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR, prevăzut la alin. (4), trebuie să conțină informații cu privire la:

a) progresele înregistrate în proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a infrastructurii energetice vizate

de proiectul respectiv, în special cu privire la procesul de emiterea a actelor permisive și procedura de consultări publice, cu privire la respectarea legislației de mediu, inclusiv a principiului de a nu prejudicia mediul în mod semnificativ, precum și cu privire la măsurile luate privind adaptarea la schimbările climatice;

b) după caz, întârzierile în comparație cu calendarul procesului de autorizare a proiectului respectiv, cauzele acestora și alte dificultăți întâmpinate;

c) după caz, propunerile de modificare a planului de implementare a proiectului CE sau a proiectului IR, în scopul reducerii termenelor.

(6) Până la data de 28 februarie a fiecărui an care urmează anului în care dezvoltatorul proiectului trebuie să prezinte raportul menționat la alin. (4), organul central de specialitate în domeniul energeticii prezintă Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, asistat de Secretariatul Comunității Energetice, precum și grupului regional corespunzător al Comunității Energetice raportul menționat la alin. (4), completat cu informații cu privire la progresele și, după caz, la întârzierile înregistrate în implementarea proiectelor CE, aferente procesului de autorizare, precum și la cauzele unor astfel de întârzieri. La elaborarea rapoartelor în cauză, organul central de specialitate în domeniul energeticii evidențiază contribuția sa, însă fără a modifica/redacta textul introdus de dezvoltatorii proiectelor în cauză.

(7) În cazul în care infrastructura energetică vizată de proiectul CE sau de proiectul IR nu este pus în funcțiune în termenul stabilit conform planului de implementare a proiectului respectiv din alte motive decât cele imperative, independente de voința dezvoltatorului proiectului respectiv, se aplică următoarele măsuri:

a) pentru a asigura realizarea investiției respective, Agenția acționează în conformitate cu art. 38 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică sau cu art. 42 alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) în cazul în care Agenția nu poate aplica măsurile menționate la lit. a), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat, în termen de 24 de luni de la data privind punerea în funcțiune stabilită în planul de implementare a proiectului respectiv, să contracteze o parte terță pentru a finanța sau pentru a construi, integral ori parțial, infrastructura energetică vizată de proiectul CE sau de proiectul IR;

c) în cazul în care dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR nu a contractat o parte terță conform lit. b), Agenția, în termen de două luni de la expirarea termenului stabilit pentru realizarea obligației respective, poate desemna o parte terță care să finanțeze sau să construiască infrastructura energetică vizată de proiectul CE sau de proiectul IR, iar dezvoltatorul proiectului respectiv este obligat să o accepte;

d) dacă întârzierea față de data privind punerea în funcțiune stabilită în planul de implementare a proiectului respectiv depășește 26 de luni, Secretariatul Comunității Energetice, cu condiția unui acord și în deplină cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, poate lansa o cerere de propuneri deschisă oricărei părți terțe capabile să devină dezvoltator al proiectului respectiv în vederea realizării acestuia în conformitate cu un nou calendar convenit;

e) în cazul în care Agenția, Secretariatul Comunității Energetice acționează conform prevederilor prevăzute la lit. c) și/sau d), operatorul de sistem în a cărui sferă de activitate se află investiția este obligat să prezinte operatorilor responsabili de implementare sau investitorilor ori părții terțe toate informațiile necesare pentru realizarea investiției respective, să racordeze noua infrastructură energetică la rețeaua de transport sau de distribuție, după caz, și să ia toate măsurile necesare pentru a facilita implementarea investiției, precum și exploatarea și întreținerea sigură, fiabilă și eficientă a infrastructurii energetice vizate de proiectul CE sau de proiectul IR.

(8) În cazul în care un proiect CE întâmpină dificultăți semnificative în implementare, Secretariatul Comunității Energetice poate propune, iar Grupul permanent de nivel înalt al Comunității Energetice poate desemna, cu acordul organului central de specialitate în domeniul energeticii și al altor părți contractante ale Comunității Energetice implicate, un coordonator pentru proiectului CE respectiv pentru un mandat de până la un an, care poate fi reînnoit de două ori. Coordonatorul proiectului IR este desemnat de către Comisia Europeană după recepționarea acordului Guvernului Republicii Moldova și al statelor membre ale Uniunii Europene implicate.

(9) Coordonatorul proiectului CE sau al proiectului IR este selectat în rezultatul unei selecții deschise, nediscriminatorii și transparente și în baza experienței relevante a candidatului în raport cu atribuțiile specifice aferente proiectului. În decizia de desemnare a acestuia se indică durata mandatului, caietul de sarcini, sarcinile specifice și termenele corespunzătoare, precum și metodologia aplicabilă. Efortul de coordonare se dimensionează proporțional cu complexitatea și cu costurile estimate ale proiectului. Coordonatorul proiectului CE sau al proiectului IR exercită următoarele atribuții:

a) promovează proiectul CE sau proiectul IR pentru care a fost desemnat drept coordonator, precum și dialogul transfrontalier între dezvoltatorul proiectului și toate părțile interesate implicate;

b) oferă suport dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR și tuturor părților în procesul de consultare a părților interesate implicate, punând în discuție rute alternative, după caz, precum și în legătură cu obținerea actelor permisive necesare pentru implementarea proiectului;

c) oferă, după caz, consultanță dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR cu privire la finanțarea proiectului;

d) asigură acordarea de către părțile contractante ale Comunității Energetice vizate a sprijinului adecvat și a conducerii strategice pentru pregătirea și implementarea proiectului;

e) prezintă anual și, după caz, la finalizarea mandatului său un raport către Secretariatul Comunității Energetice privind progresul proiectului coordonat și privind dificultățile sau obstacolele care ar putea întârzia semnificativ data punerii în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiectele respective.

(10) În cazul desemnării unui coordonator al proiectului CE de către Grupul permanent de nivel înalt al Comunității Energetice sau a unui coordonator al proiectului IR de către Comisia Europeană, organul central de specialitate în domeniul energeticii, Agenția și dezvoltatorul proiectului CE cooperează cu instituția respectivă și își coordonează activitățile aferente implementării proiectului în cauză.

(11) Proiectul CE sau proiectul IR poate fi exclus din lista proiectelor CE sau, respectiv, din lista proiectelor IR în cazul în care includerea acestuia pe lista respectivă s-a efectuat în baza unor informații incorecte care au reprezentat factorul determinant pentru includerea acestuia, precum și în cazul în care proiectul respectiv nu corespunde cadrului normativ al Comunității Energetice sau, respectiv, al Uniunii Europene.

(12) În cazul în care proiectul a fost exclus din lista proiectelor CE sau, respectiv, din lista proiectelor IR, se pierd toate drepturile și obligațiile stabilite pentru proiectul respectiv în conformitate cu prevederile prezentului capitol. Prin derogare de la norma în cauză, în cazul în care proiectul a fost exclus din lista proiectelor CE, dar în raport cu acesta

organul central de specialitate în domeniul energeticii a acceptat dosarul de candidatură, conform art. 31[4] alin. (12), se mențin drepturile și obligațiile, stabilite pentru proiectele respective conform prezentului capitol, cu excepția situației în care proiectul respectiv a fost exclus din lista proiectelor CE sau din lista proiectelor IR pentru unul din motivele prevăzute la alin. (11) din prezentul articol.

Articolul 31[10]. Condițiile de eligibilitate a proiectelor CE și a proiectelor IR pentru acordarea asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene

(1) Proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 sunt eligibile pentru acordarea asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene în vederea pregătirii și implementării proiectelor în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și al Instrumentului de vecinătate, de dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv Cadrului de investiții pentru Balcanii de Vest, al Platformei de investiții pentru vecinătate, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă plus și al Facilității pentru Ucraina.

(2) Proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 sunt eligibile pentru acordarea asistenței financiare din partea Uniunii Europene sub formă de granturi, de garanții sau de alte instrumente financiare din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și al Instrumentului de vecinătate, de dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv Cadrului de investiții pentru Balcanii de Vest, al Platformei de investiții pentru vecinătate, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă, al Fondului european pentru dezvoltare durabilă plus și al Facilității pentru Ucraina, în cazul în care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) analiza cost-beneficiu a proiectului efectuată în conformitate cu art. 31[7] alin. (1) lit. a) prezintă dovezi suficiente cu privire la existența unor externalități pozitive semnificative, precum securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, solidaritatea sau inovarea;

b) în ceea ce privește proiectul respectiv a fost adoptată o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție în temeiul art. 31[7] sau, în ceea ce privește proiectele CE care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2, dacă nu sunt de competența autorităților naționale de reglementare și nu beneficiază de o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, proiectul vizează furnizarea de servicii transfrontaliere, asigurarea inovației tehnologice și asigurarea siguranței operării rețelei transfrontaliere;

c) proiectul nu poate fi finanțat de piață sau prin intermediul cadrului de reglementare aplicabil, reieșind din planul de afaceri și alte evaluări, în special cele efectuate de potențiali investitori, de creditori sau de Agenție, ținându-se cont de orice decizie privind stimulentele și de motivele prevăzute la art. 31[8] alin. (3) în situația în care se evaluează necesitatea proiectului de asistență financiară din partea Uniunii Europene.

(3) Proiectele CE implementate în conformitate cu procedura prevăzută la art. 31[9] alin. (7) lit. d) sunt eligibile și pentru acordarea asistenței financiare din partea Uniunii Europene sub formă de granturi pentru lucrări dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la alin. (2) din prezentul articol.

(4) Parametrii utilizați de grupurile regionale pentru proiectele CE în conformitate cu art. 31[1] alin. (1), precum și criteriile specifice stabilite la art. 31[2] alin. (2) se iau în considerare la stabilirea condițiilor de acordare a asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare, al Instrumentului de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională și al Facilității pentru Ucraina.

(5) Prevederile prezentului articol se aplică, *mutatis mutandis*, și proiectelor IR. În ceea ce privește acordarea asistenței financiare sub formă de granturi pentru lucrări, proiectele IR sunt eligibile pentru acordarea asistenței respective din partea Uniunii Europene, cu condiția să îndeplinească prevederile alin. (2) și cu condiția ca proiectul să contribuie la obiectivele generale de politică în domeniul energiei și al climei ale Uniunii Europene.

Articolul 31[11]. Perioada de tranziție

(1) Pe durata perioadei de tranziție care se încheie la 31 decembrie 2029, activele dedicate hidrogenului reconfigurate din active destinate gazelor naturale care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2 pot fi folosite pentru transportul sau stocarea unui amestec predefinit de hidrogen cu gaze naturale ori cu biometan.

(2) Pe durata perioadei de tranziție menționate la alin. (1), dezvoltatorul proiectului CE și al proiectului IR colaborează strâns în ceea ce privește elaborarea și implementarea proiectelor în vederea asigurării interoperabilității rețelelor învecinate.

(3) Dezvoltatorul proiectului CE și al proiectului IR prezintă dovezi suficiente, inclusiv prin contracte comerciale, privind modul în care, până la sfârșitul perioadei de tranziție, activele menționate la alin. (1) vor înceta să fie active destinate gazelor naturale și vor deveni active dedicate hidrogenului, astfel cum este prevăzut la pct. 3 din anexa nr. 2, precum și privind modul în care, pe durata perioadei de tranziție, va fi posibilă utilizarea sporită a hidrogenului. Astfel de dovezi includ evaluarea ofertei și a cererii de hidrogen obținut din surse regenerabile sau obținut cu emisii scăzute de carbon, precum și calculul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră care a fost obținută datorită proiectului. În contextul monitorizării progreselor înregistrate în implementarea proiectelor CE, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice verifică reconfigurarea, în timp util, a proiectului într-un activ dedicat hidrogenului, astfel cum este prevăzut la pct. 3 din anexa nr. 2.

(4) Perioada de eligibilitate a proiectelor menționate la alin. (1) pentru acordarea asistenței din partea Uniunii Europene se încheie la 31 decembrie 2027.”

23. Anexa devine anexa nr. 1 și va avea următorul cuprins:

„Anexa nr. 1

Coridoare prioritare și domenii tematice prioritare ale infrastructurii energetice din Comunitatea Energetică

Prevederile prezentei legi cu privire la proiectele CE se aplică în raport cu următoarele coridoare prioritare și domenii tematice prioritare ale infrastructurii energetice din Comunitatea Energetică:

1. Coridoarele prioritare pentru energia electrică, care se referă la:

1.1. *interconexiunile electrice în cadrul Comunității Energetice* ce vizează interconexiunile dintre părțile contractante ale Comunității Energetice, în special cele destinate pentru:

a) integrarea energiei electrice din surse regenerabile;

b) consolidarea infrastructurii de rețea internă în vederea promovării integrării piețelor de energie în regiune;

c) asigurarea extinderilor terestre necesare ale rețelelor offshore destinate energiei din surse regenerabile; și

d) asigurarea consolidării rețelei interne necesare în vederea garantării rețelei electrice de transport adecvate și fiabile și în vederea livrării energiei electrice generate offshore părților contractante ale Comunității Energetice fără ieșire la mare.

2. Coridoarele prioritare pentru rețele offshore, care se referă la:

2.1. *rețelele offshore în Marea Mediterană*, ce vizează:

a) dezvoltarea rețelelor electrice offshore, a rețelelor electrice offshore integrate, precum și, după caz, dezvoltarea rețelelor de hidrogen și a interconectoarelor aferente în Marea Mediterană, pentru transportul energiei electrice sau, după caz, al hidrogenului provenit din surse regenerabile de energie offshore către centrele de consum și stocare sau pentru sporirea schimburilor transfrontaliere de energie regenerabilă;

b) părțile contractante – Albania, Muntenegru și Bosnia și Herțegovina;

2.2. *rețelele offshore în Marea Neagră*, ce vizează:

a) dezvoltarea rețelelor electrice offshore, a rețelelor electrice offshore integrate și a interconectoarelor aferente în apele Mării Negre, pentru transportul energiei electrice provenite din surse regenerabile de energie offshore către centrele de consum și stocare și pentru sporirea schimburilor transfrontaliere de energie electrică;

b) părțile contractante – Ucraina și Georgia.

3. Coridoarele prioritare pentru interconexiunile de hidrogen și electrolizoarele din Comunitatea Energetică, care se referă la:

3.1. *interconexiunile de hidrogen din Comunitatea Energetică*, ce vizează infrastructura hidrogenului și reconfigurarea infrastructurii de gaze naturale, care permite apariția unei magistrale integrate a hidrogenului, care conectează direct sau indirect (prin interconectare cu o țară terță) țările din regiune și abordează nevoile lor specifice de infrastructură pentru hidrogen, sprijinind crearea unei rețele la nivelul Comunității Energetice pentru transportul hidrogenului și, suplimentar, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, care reduce izolarea energetică, sprijină soluțiile inovatoare și alte soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050, și care contribuie semnificativ la durabilitatea sistemului energetic insular și cel al Comunității Energetice;

3.2. *electrolizoare*, ce vizează sprijinirea implementării aplicațiilor de transformare a energiei electrice în gaze, care au scopul de a permite reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și care contribuie la funcționarea sigură, eficientă și fiabilă a sistemului și la integrarea sistemelor energetice inteligente și, suplimentar, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, susținerea soluțiilor inovatoare și a altor soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, și care contribuie, în mod semnificativ, la durabilitatea sistemului energetic insular și cel al Comunității Energetice.

4. Domeniile tematice prioritare, care se referă la:

4.1. *implementarea rețelelor electrice inteligente*: adoptarea tehnologiilor rețelelor inteligente în întreaga Comunitate Energetică în vederea integrării eficiente a comportamentului și a acțiunilor tuturor utilizatorilor de sistem ale căror instalații sunt racordate la rețeaua electrică, în special generarea unor cantități mari de energie electrică din surse regenerabile sau producerea distribuită, și consumul dispecerizabil, stocarea energiei, vehiculele electrice și alte surse de flexibilitate și, suplimentar, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, reducerea izolării energetice, sprijinirea soluțiilor inovatoare și a altor soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, și care contribuie semnificativ la durabilitatea sistemului energetic al Comunității Energetice;

4.2. *rețeaua transfrontalieră de transport al dioxidului de carbon*: dezvoltarea unei infrastructuri privind transportul și stocarea dioxidului de carbon între părțile contractante ale Comunității Energetice pentru captarea și stocarea dioxidului de carbon captat din instalațiile industriale în scopul stocării geologice permanente, precum și pentru utilizarea dioxidului de carbon pentru combustibilii gazoși sintetici, conducând la neutralizarea permanentă a dioxidului de carbon;

4.3. *rețele inteligente de gaze naturale*: adoptarea tehnologiilor rețelelor inteligente de gaze în întreaga Comunitate Energetică pentru a integra, în condiții de eficiență, în rețeaua de gaze naturale o gamă largă de surse de gaze obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, de surse regenerabile de gaze, pentru a sprijini adoptarea unor soluții inovatoare și digitale privind gestionarea rețelei și pentru a facilita integrarea inteligentă a sectorului energetic și a consumului dispecerizabil, incluzând modernizările fizice aferente, dacă acestea sunt indispensabile funcționării echipamentelor și instalațiilor în vederea integrării gazelor naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile.”

24. Legea se completează cu anexele nr. 2 și nr. 3 cu următorul cuprins:

„Anexa nr. 2

Categorii de infrastructură energetică dezvoltate în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR

Categoriile de infrastructură energetică care urmează să fie dezvoltate în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR sunt:

1. În sectorul electroenergetic:

a) liniile electrice aeriene de transport de tensiune înaltă și foarte înaltă, situate pe teritoriul Republicii Moldova sau care traversează frontiera de stat, dacă au fost proiectate pentru o tensiune de cel puțin 220 kV, și liniile electrice de transport în cablu, subterane și submarine, dacă au fost proiectate pentru o tensiune de minimum 150 kV;

b) orice echipament sau instalație care se încadrează în categoria de infrastructură energetică menționată la lit. a) și care permite transportul energiei electrice din surse regenerabile offshore de la siturile de producție offshore (infrastructură energetică pentru energia electrică din surse regenerabile offshore);

c) instalațiile de stocare a energiei, individuale sau în formă agregată, utilizate pentru stocarea, permanentă ori temporară, a energiei în infrastructuri energetice situate la suprafață sau subterane ori în situri geologice, cu condiția

să fie conectate direct la linii electrice de înaltă tensiune de transport sau de distribuție, proiectate pentru tensiunea de cel puțin 110 kV;

d) orice echipament esențial sau instalație esențială pentru asigurarea funcționării, în condiții de siguranță, securitate și eficiență, a sistemelor menționate la lit. a)–c), inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control la toate nivelurile de tensiune și la stațiile electrice;

e) în ceea ce privește rețelele electrice inteligente, orice echipamente sau instalații, sisteme și componente digitale care integrează tehnologiile informaționale și ale comunicațiilor, prin platforme digitale operaționale, sisteme de control și tehnologii bazate pe senzori, utilizate atât pentru transportul, cât și pentru distribuția energiei electrice la tensiune medie și înaltă, care au ca scop: asigurarea unei rețele electrice de transport și de distribuție mai eficiente și mai inteligente; sporirea capacității de integrare a unor noi forme de producere, stocare și consum de energie; facilitarea unor noi modele de afaceri și structuri de piață; susținerea unor soluții inovatoare și de altă natură care implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și asupra obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, pentru a contribui semnificativ la durabilitatea Comunității Energetice;

f) orice echipament sau instalație care se încadrează în categoria de infrastructură energetică menționată la lit. a) cu dublă funcționalitate – interconexiune și sistem offshore de racordare la rețea, de la siturile de generare din surse regenerabile offshore către două sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice care participă la proiecte CE, inclusiv prelungirea pe uscat a acestui echipament și până la prima stație electrică din sistemul de transport de pe uscat; orice echipament adiacent sau instalație adiacentă offshore, care îndeplinesc un rol esențial pentru funcționarea, în condiții de siguranță, securitate și eficiență, inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control; stațiile electrice necesare, dacă acestea asigură, de asemenea, interoperabilitatea tehnologică și, *inter alia*, compatibilitatea interfeței dintre diverse tehnologii (rețele offshore pentru energia din surse regenerabile).

2. În ceea ce privește rețelele inteligente de gaze, oricare dintre următoarele echipamente sau instalații, menite să permită și să faciliteze integrarea în rețeaua de gaze a unei game largi de gaze obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a gazelor obținute din surse regenerabile, inclusiv biometanul sau hidrogenul:

a) sistemele și componentele digitale, care integrează tehnologiile informaționale și ale comunicațiilor;

b) sistemele de control și tehnologiile bazate pe senzori pentru a permite monitorizarea, contorizarea, controlul calității și gestionarea, în mod interactiv și inteligent, a producerii, a transportului, a distribuției, a stocării și a consumului de gaze în cadrul unei rețele de gaze, inclusiv echipamentele care să permită fluxuri în revers de la nivelul distribuției și până la nivelul transportului, incluzând modernizările fizice aferente, dacă acestea sunt indispensabile funcționării echipamentelor și instalațiilor în vederea integrării gazelor obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor obținute din surse regenerabile.

3. În ceea ce privește hidrogenul:

a) conductele de transport pentru transportul hidrogenului, în special, la presiune înaltă, inclusiv infrastructura de gaze naturale reconfigurată, oferind acces mai multor utilizatori de sistem în mod transparent și nediscriminatoriu;

b) instalațiile de stocare conectate la conductele de transport pentru transportul hidrogenului la înaltă presiune menționate la lit. a);

c) instalațiile de recepție, stocare și regazificare sau de decompresie pentru hidrogenul lichefiat ori pentru hidrogenul încorporat în alte substanțe chimice, având scopul de a injecta hidrogenul, după caz, în rețea;

d) orice echipament esențial sau instalație esențială pentru funcționarea securizată, eficientă și în condiții de siguranță a sistemului de hidrogen sau pentru asigurarea capacității bidirecționale, inclusiv stații de comprimare;

e) orice echipament sau instalație care permite utilizarea hidrogenului sau a combustibililor derivați din hidrogen în sectorul transporturilor în cadrul rețelei transeuropene de transport (TEN-T) centrale, identificată în părțile contractante ale Comunității Energetice în conformitate cu normele aplicabile dezvoltării infrastructurii rețelei transeuropene de transport (TEN-T) în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității transporturilor.

3.1. Toate categoriile indicate la lit. a)–d) pot fi reconstruite și/sau reconfigurate din rețele de gaze naturale în rețele de hidrogen sau în o combinare a acestora.

4. În ceea ce privește instalațiile de electroliză:

4.1. *electrolizoarele*:

a) care au o capacitate de cel puțin 50 MW, furnizate de un singur electrolizor sau de un set de electrolizoare care formează un singur proiect coordonat;

b) a căror producție respectă cerința de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață de 70% în raport cu combustibilul fosil de referință de 94 grame echivalent CO_2/MJ. Emisiile de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață trebuie să includă emisiile indirecte. Reducerile cuantificate ale emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață sunt verificate în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;

c) care au o funcție legată de rețea, în special în vederea flexibilității generale a sistemului și a eficienței generale a sistemului de rețele electrice și de hidrogen;

4.2. *echipamentele aferente*, inclusiv instalația de racordare la rețeaua de gaze.

5. În ceea ce privește dioxidul de carbon:

a) conductele specializate, diferite de rețeaua de conducte în amonte, utilizate pentru transportul de dioxid de carbon de la mai multe surse, în scopul stocării geologice definitive a dioxidului de carbon;

b) instalațiile fixe pentru lichefierea, stocarea tampon și convertizoare ale dioxidului de carbon, în vederea transportării ulterioare a acestuia prin conducte și în moduri de transport dedicate, precum sunt navele, șlepurile, camioanele și trenurile;

c) fără a aduce atingere interdicțiilor de stocare geologică a dioxidului de carbon într-o parte contractantă a Comunității Energetice, stabilite prin actele normative în vigoare, instalațiile de suprafață și de injectare, asociate cu infrastructura dintr-o formațiune geologică care este utilizată pentru stocarea geologică definitivă a dioxidului de carbon, în cazul în care acestea nu implică utilizarea dioxidului de carbon pentru recuperarea intensificată a hidrocarburilor și sunt necesare pentru a permite transportul și stocarea transfrontalieră a dioxidului de carbon;

d) orice echipamente sau instalații esențiale pentru funcționarea corespunzătoare, sigură și eficientă a sistemului de electroliză respectiv, inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control.

Anexa nr. 3

NORME ȘI INDICATORI
privind criteriile referitoare la proiectele CE

1. Se consideră proiect CE cu un impact transfrontalier semnificativ proiectul care este situat pe teritoriul Republicii Moldova, ca parte contractantă a Comunității Energetice, și care îndeplinește următoarele condiții:

1.1. *pentru transportul energiei electrice* – proiectul sporește capacitatea de transfer a rețelei electrice de transport sau capacitatea disponibilă pentru fluxurile comerciale, la frontiera Republicii Moldova cu altă parte sau alte părți contractante ale Comunității Energetice, având drept efect sporirea capacității de transfer a rețelei electrice transfrontaliere la frontiera cu altă parte sau alte părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 500 MW, în comparație cu situația în care infrastructura energetică vizată de proiect nu ar fi pusă în funcțiune, ori proiectul reduce izolarea energetică a unor sisteme care nu sunt interconectate în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și sporește capacitatea de transfer transfrontalier a rețelei electrice de transport dintre două părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 200 MW;

1.2. *pentru stocarea energiei electrice* – proiectul oferă o capacitate instalată de cel puțin 225 MW și are o capacitate de stocare care permite o producție anuală netă de energie electrică de 250 GWh/an;

1.3. *pentru rețelele electrice inteligente* – proiectul este elaborat pentru echipamente și instalații de înaltă tensiune și de tensiune medie și implică fie operatorii sistemelor de transport, fie operatori ai sistemelor de transport și operatori ai sistemelor de distribuție, fie operatori ai sistemelor de distribuție din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice. Proiectul poate implica numai operatori ai sistemelor de distribuție, cu condiția ca aceștia să provină din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice și că interoperabilitatea să fie asigurată.

1.3.1. Proiectul corespunde cel puțin la două dintre următoarele criterii:

a) implică 50 de mii de utilizatori, producători, consumatori sau prosumatori de energie electrică;

b) cuprinde o zonă de consum de cel puțin 300 GWh/an;

c) cel puțin 20% din consumul de energie electrică aferent proiectului provine din resurse regenerabile variabile; sau

d) reduce izolarea energetică a sistemelor care nu sunt conectate cu nicio altă parte contractantă a Comunității Energetice.

1.3.2. Nu este necesar ca proiectul să implice o frontieră fizică comună;

1.4. *pentru transportul hidrogenului* – proiectul permite transportul hidrogenului peste frontierele părților contractante ale Comunității Energetice vizate sau sporește capacitatea existentă de transport transfrontalier al hidrogenului la frontiera dintre două părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 10% în comparație cu situația anterioară punerii în funcțiune a infrastructurii energetice vizate de proiect. Totodată, proiectul demonstrează, în mod adecvat, că este o parte esențială a unei rețele transfrontaliere planificate de hidrogen și prezintă dovezi suficiente privind planurile existente și privind cooperarea cu țările învecinate și cu operatorii de sistem sau, în cazul proiectelor care reduc izolarea energetică a sistemelor care nu sunt interconectate în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, proiectul vizează, direct sau indirect, aprovizionarea a cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice;

1.5. *pentru instalațiile de stocare a hidrogenului sau de recepție a hidrogenului,* menționate la pct. 3 din anexa nr. 2 – proiectul vizează, direct sau indirect, aprovizionarea a cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice;

1.6. *pentru electrolizoare* – proiectul asigură o capacitate instalată de cel puțin 50 MW, furnizată de un singur electrolizor sau de un set de electrolizoare care formează un proiect unic și coordonat, și aduce beneficii, directe sau indirecte, cel puțin la două părți contractante ale Comunității Energetice și, în mod specific, în ceea ce privește proiectele pe insule și sistemele insulare, sprijină soluțiile inovatoare și de altă natură care implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, având un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, și contribuie, în mod semnificativ, la durabilitatea sistemului energetic insular și al Comunității Energetice;

1.7. *pentru rețelele inteligente de gaze* – un proiect implică fie operatorii sistemelor de transport, fie operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție, fie operatorii sistemelor de distribuție din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice. Operatorii sistemelor de distribuție pot fi implicați, dar numai cu sprijinul operatorilor de sistem din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, care sunt strâns asociate proiectului și care asigură interoperabilitatea;

1.8. *pentru transportul energiei electrice din surse regenerabile offshore* – proiectul este conceput pentru a transfera energie electrică de la situri de producție offshore cu o capacitate de cel puțin 500 MW și permite transportul energiei electrice către rețeaua terestră a unei părți contractante a Comunității Energetice, sporind volumul de energie electrică din surse regenerabile disponibil pe piața internă de energie. Proiectul este dezvoltat în zone cu o rată scăzută de penetrare a energiei electrice din surse regenerabile offshore și demonstrează un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în 2050, precum și contribuie, în mod semnificativ, la durabilitatea sistemului energetic și la integrarea pieței de energie, fără a obstrucționa capacitățile și fluxurile transfrontaliere;

1.9. *pentru proiectele privind dioxidul de carbon* – proiectul este utilizat pentru transportul și, după caz, stocarea dioxidului de carbon de origine antropică provenit din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice.

2. În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a)–d) și f) din anexa nr. 2, criteriile prevăzute la art. 31^2 sunt evaluate după cum urmează:

2.1. *transportul energiei electrice produse din surse regenerabile* către marile centre de consum și siturile de stocare, măsurat conform analizei efectuate în cel mai recent plan de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani, la nivelul Uniunii Europene, în special:

a) pentru transportul energiei electrice – prin compararea capacității de producție din surse regenerabile de energie (per tehnologie, în MW) care este racordată și transportată datorită proiectului, cu capacitatea totală planificată de producție din tipurile de surse regenerabile de energie respective în Republica Moldova în anul 2030,

în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima aprobat și prezentat Secretariatului Comunității Energetice; sau

b) pentru stocarea de energie – prin compararea noilor capacități oferite de proiect cu capacitatea totală existentă pentru aceeași tehnologie de stocare în zona de analiză prevăzută în prezenta anexă;

2.2. *integrarea pieței de energie, concurența și flexibilitatea sistemului* – în special prin:

a) calcularea, pentru proiectele transfrontaliere, inclusiv proiectele de reinvestiții, a impactului asupra capacității de transfer a rețelei electrice în ambele direcții ale fluxului de energie electrică, măsurată în funcție de mărimea puterii (în MW) și contribuția acestora pentru a atinge obiectivul de interconectare de minimum 15% sau prin calcularea, pentru proiectele cu un impact transfrontalier semnificativ, a impactului asupra capacității de transfer a rețelei electrice la frontierele dintre părțile contractante ale Comunității Energetice relevante, asupra echilibrării cererii și ofertei și asupra funcționării rețelelor electrice în părțile contractante ale Comunității Energetice relevante;

b) evaluarea impactului, pentru zona de analiză prevăzută în prezenta anexă, în termeni de costuri de producție și transport al energiei electrice la nivelul întregului sistem și de evoluție și convergență a prețurilor pe piața de energie oferite de un proiect în funcție de diverse scenarii de planificare, ținându-se cont, în special, de variațiile induse ordinii de merit;

2.3. *securitatea furnizării, interoperabilitatea și siguranța în funcționare a sistemului* – în special prin evaluarea impactului proiectului asupra pierderii de consum așteptată în zona de analiză, astfel cum este prevăzută în prezenta anexă, în ceea ce privește adecvanța capacității de producție și de transport pentru o serie de perioade de sarcină caracteristice, ținându-se cont de modificările previzibile în materie de fenomene meteorologice extreme și de impactul acestora asupra rezilienței infrastructurii. După caz, se măsoară impactul proiectului asupra controlului independent și fiabil al funcționării sistemului și al serviciilor.

3. În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 1 lit. e) din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31^2 sunt evaluate după cum urmează:

3.1. *gradul de durabilitate*, măsurat prin evaluarea nivelului capacității rețelelor de a conecta și de a transporta energie din surse regenerabile variabile;

3.2. *securitatea furnizării*, măsurată prin evaluarea nivelului pierderilor din rețelele electrice de distribuție și/sau din rețelele electrice de transport, a utilizării procentuale, și anume a sarcinii medii, a componentelor rețelei electrice, a disponibilității componentelor rețelei electrice, legate de întreținerea planificată și neplanificată, precum și a impactului asupra performanțelor rețelei electrice și asupra duratei și frecvenței întreruperilor, inclusiv perturbărilor legate de climă;

3.3. *integrarea pieței de energie*, măsurată prin evaluarea implementării inovațiilor în exploatarea sistemului, a reducerii izolării energetice și a interconectării, precum și a nivelului de integrare a altor sectoare și de facilitare a unor noi modele de afaceri și structuri de piață;

3.4. *siguranța rețelei, flexibilitatea și calitatea furnizării*, măsurate prin evaluarea abordării inovatoare în ceea ce privește flexibilitatea sistemului, securitatea cibernetică, interoperabilitatea eficientă între operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție, capacitatea de a include consumul dispecerizabil, stocarea, măsurile de eficiență energetică, utilizarea eficientă, din punctul de vedere al costurilor, a instrumentelor digitale și a tehnologiilor informației și comunicațiilor în scopuri de monitorizare și control, stabilitatea sistemului electroenergetic și calitatea tensiunii.

4. În ceea ce privește proiectele privind hidrogenul care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31^2 sunt evaluate după cum urmează:

4.1. *durabilitatea*, măsurată ca fiind contribuția proiectului la:

a) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în cadrul diverselor utilizări finale în sectoarele în care emisiile sunt greu de redus, precum sunt industria sau transporturile;

b) flexibilitatea și opțiunile de stocare sezonieră pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile; sau

c) integrarea hidrogenului din surse regenerabile și obținut cu emisii scăzute de carbon, pentru a se lua în considerare nevoile pieței și a se promova hidrogenul din surse regenerabile;

4.2. *integrarea pieței de energie și interoperabilitatea*, măsurate prin calcularea valorii adăugate a proiectului pentru integrarea segmentelor de piață și convergența prețurilor, precum și pentru flexibilitatea generală a sistemului;

4.3. *securitatea aprovizionării și flexibilitatea*, măsurate prin calcularea valorii adăugate a proiectului la reziliența, diversitatea și flexibilitatea furnizării hidrogenului;

4.4. *concurența*, măsurată prin evaluarea contribuției proiectului la diversificarea furnizării, inclusiv în ceea ce privește facilitarea accesului la sursele autohtone de aprovizionare cu hidrogen.

5. În ceea ce privește proiectele de rețele inteligente de gaze care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 2 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31^2 sunt evaluate după cum urmează:

5.1. *nivelul de durabilitate*, măsurat prin evaluarea ponderii gazelor din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon integrate în rețeaua de gaze, a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră aferente în direcția decarbonizării totale a sistemului și a detectării adecvate a scurgerilor;

5.2. *calitatea și securitatea aprovizionării*, măsurate prin evaluarea raportului dintre oferta de gaze disponibilă în mod fiabil și cererea maximă, ponderea importurilor înlocuite cu gaze locale din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon, stabilitatea funcționării sistemului, durata și frecvența întreruperilor per consumator;

5.3. *facilitarea serviciilor de flexibilitate*, precum consumul dispecerizabil și stocarea, prin facilitarea integrării inteligente a sectoarelor energeticii prin crearea de legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, măsurată prin evaluarea economiilor de costuri realizate în sectoarele și sistemele energetice conectate, precum sunt sistemul de distribuție și furnizare a energiei termice și sistemul electroenergetic, sectorul transporturilor și al industriei.

6. În ceea ce privește proiectele privind electrolizoarele care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 4 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31^2 sunt evaluate după cum urmează:

6.1. *durabilitatea*, măsurată prin:

a) evaluarea ponderii hidrogenului din surse regenerabile sau a hidrogenului obținut cu emisii scăzute de carbon, în special din surse regenerabile, care îndeplinește criteriile definite la pct. 4.1 lit. b) din anexa nr. 2, integrat în rețea; sau

b) prin estimarea volumului de combustibili sintetici de aceeași origine utilizați și a reducerilor aferente ale emisiilor de gaze cu efect de seră;

6.2. *securitatea aprovizionării*, măsurată prin evaluarea contribuției sale la siguranța, stabilitatea și eficiența exploatării rețelei, inclusiv prin evaluarea reducerii evitate

a producției de energie electrică din surse regenerabile;

6.3. *facilitarea serviciilor de flexibilitate*, precum consumul dispecerizabil și stocarea, prin facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic și crearea de conexiuni cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, măsurată prin evaluarea economiilor de costuri realizate în sectoarele și sistemele energetice conectate, precum sunt rețelele de gaze, de hidrogen, electrice și termice, sectorul transporturilor și al industriei.

7. În ceea ce privește infrastructura de dioxid de carbon care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 5 din anexa nr. 2, criteriile indicate la art. 31^2 sunt evaluate după cum urmează:

7.1. *durabilitatea*, măsurată prin evaluarea reducerilor totale preconizate ale emisiilor de gaze cu efect de seră, pe durata ciclului de viață a proiectului, și a absenței unor soluții tehnologice alternative, precum este, dar fără a se limita la eficiența energetică, electrificarea care integrează surse regenerabile, pentru a atinge același nivel de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ca și cantitatea de dioxid de carbon care urmează să fie captată în instalațiile industriale conectate, la un cost comparabil, într-un interval de timp comparabil, ținându-se cont de emisiile de gaze cu efect de seră generate de energia necesară pentru captarea, transportul și stocarea dioxidului de carbon, după caz, și luându-se în considerare infrastructura, inclusiv, dacă este cazul, alte posibile utilizări viitoare;

7.2. *reziliența și securitatea*, măsurate prin evaluarea securității infrastructurii;

7.3. *atenuarea poverii și a riscului de mediu* prin neutralizarea permanentă a dioxidului de carbon.

8. Se consideră proiect IR cu impact transfrontalier semnificativ proiectul care îndeplinește următoarele condiții:

8.1. *pentru proiectele IR din categoria prevăzută la pct. 1 lit. a) din anexa nr. 2* – proiectul sporește capacitatea de transfer a rețelei sau capacitatea disponibilă pentru fluxurile comerciale, la frontiera statului membru al Uniunii Europene respectiv cu una sau mai multe țări terțe, și aduce beneficii semnificative, atât în mod direct, cât și indirect, prin interconectarea cu o țară terță, în conformitate cu criteriile specifice aplicate la nivelul Uniunii Europene. Calcularea beneficiilor pentru statele membre ale Uniunii Europene se efectuează și se publică de către ENTSO-E în cadrul planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani la nivelul Uniunii Europene;

8.2. *pentru proiectele IR din categoria prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2* –proiectul privind hidrogenul permite transportul hidrogenului peste frontierele unui stat membru al Uniunii Europene cu una sau mai multe țări terțe și se dovedește că aduce beneficii semnificative, atât în mod direct, cât și indirect, prin interconectarea cu o țară terță, în conformitate cu criteriile specifice aplicate la nivelul Uniunii Europene. Calcularea beneficiilor pentru statele membre ale Uniunii Europene se efectuează și se publică de către ENTSO-G în cadrul planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru 10 ani la nivelul Uniunii Europene;

8.3 *pentru proiectele IR din categoria prevăzută la pct. 5 din anexa nr. 2* –proiectul poate fi utilizat pentru transportul și stocarea dioxidului de carbon de origine antropică de către cel puțin două state membre ale Uniunii Europene și o țară terță."

Art. II. – Legea nr. 67/2017 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție și de reconstrucție a liniilor electrice de înaltă tensiune (110 kV) conform traseului Drochia–Șuri, Șuri–Dondușeni, Chișinău–Hîncești, Hîncești–Cneazevca, Șoldănești–Ignăței (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155–161, art. 259) se completează cu articolele 5–8 cu următorul cuprins:

„**Art. 5.** – Prin derogare de la prevederile art. 77 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și ale art. 58 și 59 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările menționate la art. 1 are loc prin efectul prezentei legi și este definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construcția și reconstrucția obiectivelor menționate la art. 1, cu schimbarea categoriei de destinație a terenurilor respective în terenuri destinate transporturilor, rețelelor de comunicații electronice și exploatării miniere, cu modul de folosință de terenuri ale rețelelor electrice.

Art. 6. – Prin derogare de la prevederile art. 140 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se inițiază fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor specificate la articolul respectiv.

Art. 7. – Prin derogare de la prevederile art. 3 și ale art. 15 alin. (2) și (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se efectuează de către Întreprinderea de Stat „Moldelectrica" sau succesorul său în drepturi, obligații, direct ori prin intermediul unei organizații împuternicite de aceasta, fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi în privința exproprierii. După emiterea deciziei de expropriere, bunurile imobile indicate la art. 2 care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție sau de reconstrucție pe întreaga durată de exploatare a liniilor electrice de înaltă tensiune (110 kV) conform traseului Drochia–Șuri, Șuri–Dondușeni, Chișinău–Hîncești, Hîncești–Cneazevca, Șoldănești–Ignăței se transmit în administrarea Agenției Proprietății Publice.

Art. 8. – În situația în care se expropriază permanent o parte dintr-un bun imobil care nu este înregistrat în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, în baza proiectului tehnic final și a măsurărilor executate de expropriator se determină atât suprafața expropriată, cât și cea neexpropriată. Suprafața porțiunii de teren destinate exproprierii se determină în baza planului geometric, aprobat de către Agenția Proprietății Publice, și a actului de expropriere."

Art. III. – Legea nr. 120/2022 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 158, art. 278), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolele 7, 11 și 13 vor avea următorul cuprins:

„**Art. 7.** – Prin derogare de la art. 140 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se inițiază fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor specificate la articolul respectiv."

„**Art. 11.** – Prin derogare de la prevederile art. 77 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și ale art. 58, 59 și 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările menționate la art. 3 are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construirea și modernizarea obiectivelor prevăzute la art. 3 din prezenta lege, cu schimbarea categoriei de destinație a terenurilor

respective în terenuri destinate transporturilor, rețelelor de comunicații electronice și exploatării miniere, cu modul de folosință de terenuri ale rețelelor electrice;

b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata de execuție a lucrărilor supraterane necesare pentru construirea și modernizarea obiectivelor prevăzute la art. 3."

„**Art. 13.** – Guvernul, prin intermediul Instituției Publice Cadastrul Bunurilor Imobile, asigură executarea lucrărilor premergătoare de identificare a proprietarilor bunurilor imobile (sistematizarea definitivă a proiectelor de organizare a teritoriului, corectarea erorilor admise în procesul atribuirii terenurilor în proprietate), înregistrarea (înregistrare, înregistrare provizorie și/sau notare) a dreptului de proprietate și/sau a altor drepturi prevăzute la art. 4. Finanțarea lucrărilor este realizată prin intermediul Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru, din mijloacele alocate de la bugetul de stat."

2. La articolul 15, după textul „Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului"" se introduc cuvintele „sau succesorul său în drepturi și obligații", iar textul „prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru," se substituie cu textul „prin intermediul Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru,".

3. La articolul 16, textul „sau a reprezentantului Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului"" se substituie cu textul „ori a reprezentantului Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului" sau al succesorului său în drepturi și obligații".

4. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„**Art. 17.** – Prin derogare de la prevederile art. 3 și art. 15 alin. (2) și (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se efectuează de către Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului" sau succesorul său în drepturi și obligații, fără acordul titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi în privința exproprierii, iar aprobarea documentației cadastrale se realizează de către Agenția Proprietății Publice. După publicarea actului de expropriere, bunurile imobile indicate la art. 4 lit. a) care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție pe întreaga durată de exploatare a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești se transmit în administrarea Agenției Proprietății Publice. În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale perfectate în modul stabilit de actele normative, Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile efectuează înregistrarea/modificarea corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, la cererea executantului lucrărilor cadastrale."

5. Anexa:

în cuprinsul anexei, cuvintele „cont special deschis pe numele expropriatului" se substituie cu cuvintele „cont special deschis pe numele expropriatorului în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor";

la punctele 1 și 2, după sintagma „Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului"" se introduc cuvintele „sau succesorul său în drepturi și obligații";

la punctul 8, după sintagma „Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului"" se introduc cuvintele „sau al succesorului său în drepturi și obligații".

Art. IV. – Legea nr. 88/2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Bălți–Suceava, de modernizare a stației electrice Bălți 330 kV și de construcție a stației electrice Bălți 400 kV (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 229–232, art. 269) se modifică după cum urmează:

1. În cuprinsul legii, după textele „Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului"" și „Întreprinderea de Stat „Moldelectrica"", la orice formă gramaticală, se introduc cuvintele „ori succesorul său în drepturi și obligații" la forma gramaticală corespunzătoare, cu excepția art. 2.

2. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„**Art. 7.** – Prin derogare de la art. 140 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se inițiază fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor specificate la articolul respectiv."

3. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„**Art. 13.** – Prin derogare de la prevederile art. 77 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și ale art. 58, 59 și 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările menționate la art. 3 are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construirea și modernizarea obiectivelor menționate la art. 3, cu schimbarea categoriei de destinație a terenurilor respective în terenuri destinate transporturilor, rețelelor de comunicații electronice și exploatării miniere, cu modul de folosință de terenuri ale rețelelor electrice;

b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata de execuție a lucrărilor supraterane necesare pentru construirea și modernizarea obiectivelor menționate la art. 3."

4. La articolul 14, ultimul enunț va avea următorul cuprins:

„În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale întocmite în modul stabilit de actele normative, la cererea executantului lucrărilor cadastrale, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură efectuarea înregistrării/modificării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile din mijloacele alocate de la bugetul de stat."

5. Anexa:

în cuprinsul anexei, cuvintele „cont special trezorerial", la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „cont special, deschis pe numele expropriatorului în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor," la forma gramaticală corespunzătoare;

la punctul 15, litera a) va avea următorul cuprins:

„a) în cazul în care proprietarii și alți titulari de drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate sunt de acord cu cuantumul despăgubirii din propunerea de expropriere, aceștia depun cererea cu privire la plata despăgubirii pentru bunurile imobile expropriate, însoțită de copiile de pe actele confirmative ale dreptului de proprietate/ale altor drepturi reale asupra bunului imobil și copia de pe actul de identitate al expropriatului și, după caz, al reprezentantului legal al expropriatului, certificate ca fiind conforme cu originalul de către expropriat sau reprezentantul expropriatului, pe propria răspundere;".

Art. V. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI **Igor GROSU**

Nr. 164. Chișinău, 30 iulie 2026.

407 DECRET
privind numirea domnului Sergiu GURDUZA în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Portugheză

În temeiul art. 86 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 10 alin. (6) din Legea cu privire la serviciul diplomatic,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art. 1. - Domnul Sergiu GURDUZA se numește în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Portugheză.

Art. 2. - Prezentul decret intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Maia SANDU**

În temeiul art. 94 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU **Vasile TOFAN**

Nr. 730-X. Chișinău, 17 august 2026.

408 DECRET
privind numirea domnului Mihail MÎȚU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în România, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Serbia și în Muntenegru

În temeiul art. 86 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și al art. 10 alin. (6) din Legea cu privire la serviciul diplomatic,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art. 1. - Domnul Mihail MÎȚU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în România, se numește, prin cumul, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Serbia și în Muntenegru, cu reședința la București.

Art. 2. - Prezentul decret intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Maia SANDU**

În temeiul art. 94 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU **Vasile TOFAN**

Nr. 731-X. Chișinău, 17 august 2026.

409 DECRET
privind aprobarea semnării Acordului dintre Republica Moldova și Republica Albania în domeniul securității sociale

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și al art. 8^1 din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art. 1. - Se aprobă semnarea Acordului dintre Republica Moldova și Republica Albania în domeniul securității sociale.

Art. 2. - Prezentul decret intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Maia SANDU**

Nr. 733-X. Chișinău, 17 august 2026.

410 DECRET

privind eliberarea din serviciul militar în termen și cu termen redus și trecerea în rezervă a militarilor, durata serviciului militar al cărora a expirat, precum și încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen și cu termen redus, în perioada octombrie 2026 – ianuarie 2027

În temeiul art. 25 alin. (2) lit. f) din Legea cu privire la apărarea națională și întru executarea Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art. 1. - Se eliberează din serviciul militar în termen din rândurile Armatei Naționale și se trec în rezervă, în perioada octombrie 2026 – ianuarie 2027, militarii durata serviciului militar al cărora a expirat.

Art. 2. - Se eliberează din serviciul militar cu termen redus din rândurile Armatei Naționale și se trec în rezervă, în octombrie 2026, militarii durata serviciului militar al cărora a expirat.

Art. 3. - Se încorporează în serviciul militar în termen și cu termen redus în Armata Națională, în perioada octombrie 2026 – ianuarie 2027, bărbații, cetățeni ai Republicii Moldova, care au împlinit vârsta de 18 ani și care nu beneficiază de dreptul de amânare a încorporării sau de scutire de serviciul militar în termen și cu termen redus.

Art. 4. - Guvernul:

a) va stabili numărul de recruți necesar de încorporat în Armata Națională;

b) va elabora măsuri organizatorice în vederea asigurării încorporării cetățenilor în serviciul militar în termen și cu termen redus.

Art. 5. - Prezentul decret intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA **Maia SANDU**

Nr. 734-X. Chișinău, 17 august 2026.